

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za tujemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Ves narod mora sodelovati v borbi proti jetiki!

Protituberkulozna zveza v Ljubljani nam je poslala:

Leto za letom se ponavljajo po slovenskih vaseh nastopne zgodbe: Prehladil se je, celo zimo je kašljal, pomladi pa je pritislila še jetika in vzelo ga je. Hodil je k zdravnikom, pa je bilo prepozno. Vsa zdravila niso nič pomagala. — V zadnjih desetih letih ste tudi lahko slišali še tole: Šel je v bolnico ali poslan je bil v zdravilišče, pa so ga hitro vrnili domov, ker je bil na smrt bolan, ali pa, ker mu je zmanjkalo denarja, da bi plačeval oskrbne stroške. — Nazadnje se še pristavlja: Kaj pa hočemo, jetika je jetika!

Pri teh žalostnih zgodbah nekaj ni resnično. Prvič ni res, da je jetika vedno smrtna bolezen. Zelo mnogo jetičnih se je že pozdravilo in še več se jih bo, kadar bodo za to dani vsi potrebni pogoji. Drugič pa najbrže tudi ni res, da se je bolnik najprej prehladil, potem pa je pritislila jetika. Ta nesrečni prehlad je že nešteto začetnih jetičnih bolnikov oslepil za pravočasno spoznanje in jih spravil v grob zaradi tega, ker kašelj ni vselej posledica navadnega prehlajenja; lahko je že od vsega početka jetičnega ali kakega drugega izvora. Ali je jetika ali pa prehlad, to more ločiti samo izkušen zdravnik z znanjem in s potrebnimi pripravami.

Zdravnik, ki ima rentgensko napravo, je daleč, pregled je združen s stroški, zdravila so draga, a na bolnišnico, odnosno zdravilišče, si slovenski siromak niti pomisliti ne upa. Vendar pa so sredstva, s katerimi bi mogli nuditi tudi najsiromašnejšemu slovenskemu človeku priliko za zdravljenje in okrevanje. V kratki dobi protijetične borbe v Sloveniji imamo danes že 14 zavodov (dispanzerjev), kjer se lahko da vsak nepremožen, bolniško nezavarovan pregledati brezplačno. Doslej so ustanovljeni protijetični dispanzerji v Ljub-

ljani, Kranju, Jesenicah, v Kamniku, Novem mestu, Cerkljah na Dolenjskem, Celju, Trbovljah, Mariboru, Ptuju, Murski Soboti, Rogatcu, Črni pri Prevaljah in Vurbergu. Toda to še daleč ni dovolj. V načrtu protijetične borbe za Slovenijo so dispanzerji v vsakem srezu.

Seveda se ne moremo zadovoljiti samo s pregledi. Kdor je bolan, tega je treba tudi zdraviti. Zato smo raztegnili zanimanje tudi na področje bolniške oskrbe. Naš smoter je, omogočiti vsem jetičnim bolnikom zdravnika in bolnišnico, odnosno zdravilišče. Lansko leto smo ustanovili protijetični sklad in smo že prvo leto nabrali ob priliki lanskega protituberkuloznega tedna 80.000 Din. Iz tega sklada hočemo podpirati jetične bolnike, kadar bodo potrebni zdravljenja v zdraviliščih za pljučno bolne. Lansko leto smo zbirali denarne prispevke po vsej Sloveniji z geslom, da naj vsak Slovenec plača en dinar za namene protituberkulozne borbe. Polnega milijona sicer res nismo dosegli, a dosegli smo približno petino tega in tudi s tem smo bili zadovoljni. Letos pa upamo, da bomo namesto 20 par dobili vsaj 50 par od vsakega posameznega Slovenca, kar bi zneslo skupaj okoli pol milijona dinarjev. Lahko si mislite, da bi s tem denarjem že mnogim izdatno pomagali!

Od 2. do 8. maja letos bo protituberkulozni (protijetični) teden pod geslom: »Samo ves narod se more uspešno boriti proti tuberkulozi!« Spet prosimo vse Slovence, da plačajo za vsakega svojega človeka en dinar v namene protijetične borbe. Vsak, tudi najsiromašnejši lahko brez škode plača protijetični davek; ne bo se mu poznal v njegovi denarnici, poznal pa se bo onemu, ki bo iz darov vsega naroda dobil podporo za zdravljenje svoje boleznin in za pomoč družini v najtežjih časih.

Borba naših vinogradnikov za obstanek

Milijoni narodnega premoženja so vloženi v naše slovensko vinogradništvo. Mnogo žuljev in potnih srag zahteva vsak liter pridelanega vina. Na tisoče predavanj in mnogo pouka je bilo treba, da so naši marljivi strokovnjaki poučili narod o pravilnem sajenju in oskrbovanju vinske trte. Danes pa kaže, kakor da sta ves trud in denar zastonj. **Kaže namreč, da je naše kvaliteto vinogradništvo obsojeno na pogin.** Naš pridelek nima primerne cene, ker se uvaža brez kontrole manj vredno in zato cenejše vino iz drugih krajev.

Ce se uvoz tega vina ne da onemogočiti, je treba storiti kaj drugega. Vsa nam povzročena škoda z uvozom južnih vin je namreč v tem, da se to manj vredno, cenejše vino reže z našim dobrim blagom in se potem prodaja kot naše vino. Rezanje in prodaja tega vina za naše blago kvarita ceno in ugled

našim vinom in ubijata dobičkanosnost našega vinogradništva.

Zadnja letina na primer je bila zelo slaba glede na množino pridelka. Naravna posledica bi bila dvig cen, ki pa ni nastopil zaradi mešanja naših vin z južnimi, ki se uvažajo v ogromnih množinah. Tako je bilo v Mariboru zaplenjenih pred kratkim 60.000 litrov pokvarjenega vina iz Banata. V Ljubljani se je zgodil pred leti podoben primer z dalmatincem. V Ormož pridejo tedensko velike pošiljke iz južnih krajev; samo v decembru se je uvozilo osem cistern banatčana. Koliko pride tega vina v Ptuj, Celje, Kranj, Ljubljano in druge naše kraje, pa ve sam Bog. Pridelovalni stroški naših vinogradnikov rasejo (galica, mezdá), cene vin padajo, uvoz manj vrednih vin narašča — tako se naše vinogradništvo ubija.

Zadosti glasno se sicer ta dejstva priznavajo, ne stori se pa nič. Vendar pa bi bila pomoč dokaj preprosta in brez večjih stroškov!

1. Banska uprava naj izvede natančno kontrolo uvoženega vina, da se bo vedelo, kdo, kdaj in odkod se je uvozilo vino.

2. To vino naj se natančno pregleda, ali ustreza predpisom vinskega zakona, ker vzrokov je dovolj, da se uvede kontrola.

3. Kontrola naj tudi dožene, komu se je uvoženo vino prodalo.

4. Rezano uvoženo vino naj se kot tako pri prodaji označi.

5. Kletni nadzorniki naj se plačujejo tako, da bodo mogli svojo težavno službo v redu opravljati.

6. Prestopki naj se strogo kaznujejo in kazni naj se stekajo v sklad z pospeševanje slovenskega vinogradništva.

7. Domače zadrage, ki uvažajo banatsko ali dalmatinsko vino, naj se razpuste, ker ne služijo svojemu namenu.

Banovinske kontrole na uvoženo vino pač ne more nihče zabraniti. S to kontrolo bi bilo že mnogo storjeno za prvo silo in prid našemu bednemu vinogradništvu. Dokler se pa ne uvede natančna banovinska kontrola, naj vinogradniki sami pazijo na uvoz in naj vplivajo tudi na svoje znance in prijatelje, da bodo dosledno odklanjali vsako vino, ki ne ustreza svojemu imenu, pod katerim se toči, kajti večkrat se točijo haložan, pekrčan, ljutomerčan in jeruzalemčan s tako neznanimi okusi, da človek ne ve ali so ta zrasla na hruški ali na drenu.

Vinogradniki, naša rešitev bo le v skupnosti in samopomoči po geslu: »Kmet pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!« Skupne zahteve, ki se bodo morale upoštevati, bomo stavili lahko samo tedaj, če bomo vsi do zadnjega organizirani. To zahteva že današnji čas, v katerem posameznih ne pomeni mnogo, temveč je vse le celota — skupnost. Vsi drugi stanovi, še tako maloštevilni, če so dobro organizirani, imajo svoje pravice zavarovane in življenjski obstoj zagotovljen. Le kmetje, ki nas je največ, smo raztreseni in razcepljeni in se ne sporazumemo, saj za to skrbijo tisti, ki jim naša nesloga polni njihove mošnjčke.

Vinogradniki imamo skromen, a zdrav začetek našega združenja, imamo Vinarsko društvo za Slovenijo s sedežem v Mariboru in s podružnicami v vseh vinorodnih okoliših. Društvo že vrsto let deluje za splošni napredek vinarstva s strokovnim poukom, propagando za naša vina in posredovanjem pri oblastvih. Da bo pa moglo svoje naloge še uspešneje vršiti, je predvsem potrebno, da se v njem včlanimo in s tem združimo vsi vinogradniki vse Slovenije k delu za varovanje naših koristi.

Tudi vprašanje kmetijske zbornice je za nas vinogradnike važno. Vinogradništvo je v več krajih Slovenije glavna gospodarska panoga, ki je nenadomestljiva, zato bi bilo potrebno, da bi bil v zbornici tudi poseben odelek za vinarstvo, v katerega naj se pošljejo praktični vinarji, izbrani po ljudski volji in presodnosti, in sicer taki, ki stisko vinogradništva čutijo na lastni koži. Zgoditi bi se moralo to v sporazumu z Vinarskim društvom.

Vinogradniki, mali in veliki brez razlike, gre za naš obstoj, zato na delo in v borbo za ohranitev naših pravic!

Jožko Tomažič, Vitan

Volitve v kmetijske zbornice bodo 27. junija

Minister za kmetijstvo je v soglasju s predsednikom vlade določil čas, kdaj bodo volitve svetovalcev v kmetijske zbornice. 27. junija bodo volitve v drinski, dunavski, savski in dravski, 4. julija pa v vrbaski, primorski, zetski in vardarski banovini.

Za svetovalca v kmetijsko zbornico in za njegovega namestnika je lahko izvoljen vsak član zbornice, če je državljani kraljevine Jugoslavije in izpolnjuje te pogoje: Kmetijstvo ali gozdarstvo mu mora biti glavni poklic in najmanj zadnja tri leta mora prebivati na področju zbornice. Štetil mora vsaj 25 let in znati mora govoriti, brati in pisati državni jezik. Biti ne sme aktiven državni ali samoupravni uradnik ali nameščenelec. Biti ne sme ne aktiven, ne upokojen nameščenelec katere izmed kmetijskih zbornic in ne član drugih zbornic. Z zbornico ne sme biti v sodni pravdi ne v kakšni zasebnopravni obveznosti do zbornice. Obsojen ne sme biti z izvršilno razsodbo na ječo ali na strogi zapor ali zapor, daljši od leta dni. Ne sme biti z izvr-

šilno razsodbo obsojen na izgubo častnih pravic in ne sme biti pod konkurzom ali varštvom.

Član lahko svojo aktivno in pasivno volilno pravico prenese po uredbi o kmetijskih zbornicah na potomca, ki dela na roditeljskem posestvu in izpolnjuje pogoje za zborniškega svetovalca. Prenos te pravice se izvrši s pismeno izjavo, potrjeno in izročeno pristojni občini, ali z izjavo, dano na zapisnik v pristojni občini.

Za vsak srez se voli po en svetovalec in po en namestnik. Volitev zborniškega svetovalca in njegovega namestnika se vrši na sedežu sreza v poslopju, ki ga določi župan sedeža sreza. Volilni odbor sestavljajo starešina sreskega sodišča, pristojnega za kraj volitev (ali pa sodnik, ki ga določi starešina tega sodišča), kot predsednik in člani: sreski kmetijski referent in dva občana, ki ju določi predsednik po številu pravnih glasovalcev največje kmečke občine v srezu. Volitve se vrše tajno z listki.

Dve muhi na en mah

V primeru z Vojvodino ali celo z deviško zemljo v neobljudenih krajih, kakor so na primer v Sibiriji, je naša kmečka gruda prav siromašna na sestavinah, ki so rastlinam potrebne za uspešno rast. Stoletno, mnogokrat nesmotrno obdelovanje je namreč izčrpalo pri nezadostnem gnojenju življenjsko moč naših njiv in travnikov. Zato so začeli že zdavnaj pametni možje, kakor je bil na primer oče slovenskega kmetijstva dr. Bleiweis, učiti kmeta, kako naj ravna z gnojem, da ne bo izpuhtela iz njega hranilna moč. Gnojnica se je pretakala v smrad in nadlego po vaških cestah, zato je veljal klic »Gnojnica je zlato!« za prvo zapoved naprednega kmetijstva. Z gnojnico je namreč uhajal v zrak dušik, brez katerega ni dobrega pridelka. Ze nekaj let pred vojno, zlasti pa po njej so šla vsa prizadevanja za napredek kmetijstva za tem, da dobi vsak kmet z delno pomočjo države, odnosno banovine vzorno gnojišče s primerno

gnojnično jamo. Tako imamo danes v naši deželi že lepo število urejenih gnojišč, ki prinašajo našemu kmetu prav obilno korist.

Skoraj neznana je bila v preteklih časih pri nas nadloga komarjev. Le v soparnih poletnih dnevih smo se spoznali površno s to pokoro. Zadnja leta pa so domačini kakor tudi tujci, ki prihajajo k nam na oddih, vse bolj pritožujejo, da jim komarji kratijo nočni mir. Odkod bi neki bila prišla ta egiptovska nadloga, so se zaman povpraševali zaskrbljeni pospeševalci tujkega prometa. Znano je, da ležejo samice komarjev jajčeca za bodoči rod najrajši v smrdeče mlakuže po raznih jarkih in bazarjih. Takšne mlakuže pa pri nas od leta do leta bolj izginevajo, delno zaradi raznih regulacijskih del delno zaradi podjetnosti posameznih gospodarjev. Zato bi bilo pričakovati pojevanja številna komarjev, ne pa hujše množitve. Kakor že večkrat je prišlo tudi v tem primeru na pomoč člove-

škemu razmišljanju naključje, ki je rešilo to uganko. Gnojnične jame se izpraznjujejo po navadi na jesen in na pomlad. Nekemu kmetu pa se je sredi poletja zdobil pod težkim vozom betonski pokrov na gnojnični jami. Odstraniti ga je moral, da ga nadomesti z drugim. Tedaj pa je začuden obstal: v gnojnični jami so bili celi roji komarjev. Ko je govoril o tej svoji najdbi sosedom, so še ti pogledali radovedno v svoje gnojnične jame in ugotovili, da pasejo tudi sami zalege komarjev.

Kmetje so preudarjali, kako bi se iznebili te nadloge. Zanikarneži med njimi, ki še niso imeli urejenih gnojišč, so se celo hudovali nad sosedi, češ, to imate od vašega naprednega kmetijstva. Celó grozili so, da se bodo obrnili na zdravstveno oblastvo z zahtevo odstranitve takih gnojničnih jam.

Vsa zadeva je prišla pred tamošnjega sreskega kmetijskega referenta, ki je takole poučil zbegane kmete: »Ko ste postavili gnojnične jame, sem vam svetoval, da vlijete takoj pri uporabi v vsako jamo toliko cenenege strojne olja, ki ga dobite že za nekaj dinarjev cel liter, da bo stalo za dober centimeter nad gnojnico. To sem vam svetoval zato, da bi zadrževal ta oljni pokrov izpuhtevanje amoniaka iz gnojnice. Kljub mojemu zagotovitvi, da se vam bo tisti liter olja vsako leto tisočero povrnil, me niste ubogali, ker pač niste verjeli v škodo, ki se ne da kar na pogled ugotoviti. Dušičnati plin amoniak izpuhteva namreč nevidno, komaj da ga v večji množini občuti nos. Ker me niste ubogali, je prišla k prvi še druga nesreča, namreč komarska nadloga. V nezavarovanih gnojničnih jamah so našli komarji svoje zavetišče in gnezdišče. Pojdite domov in vlijete v gnojnične jame olja, kakor sem vam vedno pravil, pa bo izginila komarska pokora! Pokončevanje raznih škodljivcev stane kmeta mnogo denarja, le pri takšnem zatiranju komarjev dobi kmet še prav lepo nagrado v boljši gnojnici, ki mu prihrani v žepu marsikateri stotak za draga dušičnata umetna gnojila.«

Ne le v korist našega naprednega kmeta, temveč zlasti v zaščito zdravja in boljšega razvoja tujkega prometa naših krajev, bi bilo potrebno, da posvetijo naša oblastva tem doseganjem vso pažnjo. Zakoni za čuvanje narodnega zdravja dovoljujejo za primere srlošne koristi tudi prisilne ukrepe zato bi bilo potrebno, da se kar naravnost uvede obvezna oprema vseh gnojničnih jam z oljem.

MIRKO BRODNIK:

LUBEZEN NE UMRE

PRVO POGlavJE

Marija in Andrej

Lep jesenski dan je gospodoval nad prijazno vasico Zabukovjem.

Nekaj oblačkov se je podilo po temno višnjevem nebu, kakor bi se med seboj igrali. Bela cerkev je gledala izpred gozda, ki se je širil daleč in visoko na vse strani. V okrilju cerkve so stale med drevjem lepe, čiste hiše in pri nekaterih se je še kadilo iz dimnikov.

Pri Kačarju pod rebrom je bilo danes nekako napeto. Gospodar se je dopoldne prekal s svojo ženo, in zdaj sta sedela vsak v svojem kotu, ona pri ognjišču, on pa v sobi ob peči in nista izpregovorila besede. Hči Marija je delala na vrtu. Edinka je bila in vse delo, ki se ga ni maral lotiti nihče drug, je padlo na njo.

Kakor se je videlo, ji to delo ni moglo biti prav po volji, ali pa vsaj ni bila z dušo pri njem. Neprestano se je ozirala na pot, kakor bi nekoga pričakovala.

In res ga je pričakala. Navkreber je prišel mlad fant dvajsetih let, zvedavo pogledal čez plot in nato tiho rekel:

»Marija, o mraku te bom čakal za cerkvijo. Zanesljivo pridi!«

»Bom,« je reklo dekle, pogledalo proti hiši,

ali ni kaj sumljivega, potem pa poslalo fantu z roko poljub.

Tedaj se je na hišnem pragu prikazala Kačarka. Fant se je prav tedaj obrnil in šel dalje, dekle pa je tudi že spet potegnilo roko k sebi. Vendar pa je morala Kačarka uganiti, ali pa vsaj slutiti, da med Marijo in mladim fantom ne more biti vse tako, kakor bi bilo treba, kajti ko je fant — Podbregarjev Andrej — izginil za živo mejo, je stopila k dekletu in precej ostro vprašala:

»Ti, Marija, kaj pa imaš z Andrejem?«

»Nič,« je suho odvrnilo dekle.

»Tako nedolžno menda ne bo. Le pazi se! Saj veš, da se s Podbregarjevimi oči ne more. Ni še dve leti, kar smo se tožarili in je stari Podbregar izgubil. In Andrej tudi menda nič kaj prida ni. Pravijo, da je že lazil z vsemi dekleti, kar jih je na vasi, pa še v sosednjih vaseh hodi tujim fantom v zelnik.«

»Zaradi mene lahko,« je dejala Marija, toda ne več s tako suhim in mirnim glasom kakor prej.

Potem se je Kačarka vrnila v kuhinjo, ne da bi bila še kaj rekla. Marija je kmalu vstala. Kolena so jo bolela, da se je skoraj opotekla, ko se je dvignila. V kuhinji je dobila malo kave, ki jo je popila za južino, saj so opoldne bolj slabo jedli. Ura je šla že na

peto, toda bilo je še svetlo in solnce se še ni začelo pripravljati k zatonu.

Tedaj se je mati spomnila, da bi bilo treba oprati še nekaj reči. Marija, ki jo je vse bolelo, se je uprla:

»Danes pa res ne bom več prala. Preveč sem že utrujena. Saj je še jutri dovolj časa. Kaj bi, saj ne gori voda!«

»Kakor hočeš,« je zagodrnjala Kačarka. »Kaj pa misliš? Ali pojdeš kar spat?«

»Ne,« je odvrnila Marija. »Nekaj bom brala, zvečer pa pojdem obiskat Križmanovo Zalko. Dolgo se že nisva videli in njena sestra mi je prejle rekla, da bi Zalka rada govorila z menoj.«

Marija je govorila tako mirno in s tako samozavestjo, da bi ji bil moral vsakdo verjeti, čeprav je bilo vse z Zalko in njeno sestro izmišljeno. Hotela je pač vse urediti tako, da je ne bi nihče motil, ko se bo sestala z Andrejem.

Nekaj časa je še postopala po hiši, prišla to in ono delo, potem pa je povečerjala. Avemarijo je že odzvonilo. Tedaj si je ovila okoli vratu ruto in odšla... k Zalki.

Plašno, da je ne bi bil kdo opazil, je švignila Marija po ozki, z okroglimi kamni obloženi stezi. Vas se je že davno zavila v mrak, in skozi odprta hišna vrata so se videli ognji na ognjiščih. Cerkovnik je prihajal počasi v cokljah iz cerkve. Skrila se je za ograjo, da je ni videl. Ko je prišla mimo poslednje hiše, je švignila za cerkvijo v gozd.

Andrej jo je že čakal. Ko jo je opazil, je stopil k njej in ji segel v roko.

»Marija...«

»Kaj je, Andrej? Kaj bi mi rad povedal?«

vilne žrtve med prebivalstvom. Pri Cordobi so frankovci nekoliko izboljšali svoje dozdajšnje postojanke in na biskajski fronti so začeli novo ofenzivo.

Po vesti iz Salamance je bil

na vrhovnega poveljnika madridskih čet generala Miajo izvršen atentat,

ki pa se ni posrečil. Neznanec je oddal več streljav, izmed katerih ga je eden ranil na levi. Napadalec je v zmedbi, ki je nastala, pobegnil. Ta napad kaže na to, da je v Madridu še nekaj Francovih zaupnikov.

Po francoskih vesteh pripisuje Poljska izredno važnost poglobitvi sodelovanja z Rumunijo, kar naj bi tudi

odprlo pot k izboljšanju odnošajev med Poljsko in Češkoslovaško.

Še ta teden bo poljski zunanji minister Beck obiskal Bukarešto. Razgovor poljskega državnika z rumunskimi se bo gotovo tikal utrditve poljskorumunske zveze, kar ne bo moglo ostati brez ugodnega vpliva na izboljšanje odnošajev med Prago in Varšavo.

Za napovedano potovanje avstrijskega zveznega kancelarja dr. Schuschnigga v Italijo vlada v državah Srednje Evrope precejšnje zanimanje, ker se v zvezi s tem napoveduje

posredovanje Mussolinija med Avstrijo in državami Male antante

Mussolini in dr. Schuschnigg se bosta danes sestala v Benetkah. Avstrijskega kancelarja bo spremljal avstrijski zunanji minister Schmidt. Pri razgovorih bosta prisotna tudi italijanski zunanji minister grof Ciano in minister za tisk in propagando Alfieri. Bajje namerava Mussolini pridobiti avstrijskega kancelarja za to, da bi Avstrija sklenila s posameznimi državami Male antante podobne sporazume, kakoršen je bil sklenjen med Italijo in Jugoslavijo.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

ZITO. Pod vplivom poročil o ugodnem stanju žitnih posevkov so žitne cene v Ameriki zadnje dni naglo popustile. Na jugoslovenskem trgu je oslabitev zunanjih cen povzročila pred dnevi padec cene pšenice za 10 Din pri metriskem stotu »Prizad« je kupoval po

tisko pšenico (lakljsko blago) po 165, vagonsko blago po 160 Din pariteta Novi Sad za 100 kg. Naslednji dan pa so se cen zopet okrepile.

GOVED. Na mariborskem sejmu so se trgovali za kg žive teže: debeli volli po 4 do 4.75, poldebili po 3.50 do 4.50, plemenski volli po 3.40 do 4.50, bikli za klanje 3.50 do 4.15, klavne krave debele po 3.25 do 4.25, plemenske krave po 3 do 4 Din, krave za klobasarje po 1.80 do 2.25, molzne krave po 3 do 3.75, mlada živina po 4 do 4.50, teleta po 5 do 6.50 Din.

SVINJE. Na mariborskem sejmu so se trgovali: 5 do 6 tednov stari prasci 75 do 100, 7 do 9 tednov stari po 120 do 135, 3 do 4 mesece stari prasci po 155 do 170, 5 do 7 mesecev stari po 200 do 340, 8 do 10 mesecev stari po 390 do 500, eno leto stari po 660 do 900 Din. Svinje so se prodajale po 5 do 7 Din za kg žive teže in po 9 do 11 Din za kg mrtve teže.

Sejmi

25. aprila: Vuzenica Gorje pri Bledu (kramarski), Kostivnica;
26. aprila: Dobova pri Brežicah, Semič, Beltinci, Mozelj, Oplotnica, Bučka, Sv. Jurij pod Kumom (za goved), Dol pri Laškem, Grosuplje, Kozje;
27. aprila: Lukovica (kamniški srez), St. Rupert pri Krškem, Vesela gora;
28. aprila: Draškovec v Medmurju.
30. aprila: Veliki Gaber;
  1. maja: Mursko Središče, Muta, Planina (črnomeljski srez), Trava, Videm-Dobropolje, Bohinjska Bistrica (za živino), Velenje, Sv. Filip v Veračah.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (s prišteto premijo):

- 1 nizozemski goldinar za 23.19 do 24.06 Din;
- 1 nemško marko za 17.54 do 17.68 Din;
- 1 angleški funt šterling za 214.46 do 216.52 Din;
- 100 italijanskih lir za 229.19 do 232.27 Din;
- 1 ameriški dolar za 43.32 do 43.69 Din;
- 100 francoskih frankov za 195.02 do 196.46 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 152.25 do 153.33 Din;
- Vojna škoda se je trgovala po 409 do 409.50 Din, investicijsko posojilo pa po 88 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 8 Din, nemški klirinški čeki pa po 12.12 Din.

Zdajci je Nada obstala ko kip. Njeni pogledi so se zapičili v vino na tasi in v piškote. To je prigrizek, s katerim se bo Elvira okrepčala za nočno stražo ob bolniku. Nada je hitro pritisnila roke na prsi, zakaj srce ji je začelo tako močno biti, da ji je kar sapa pohajala. Neka misel jo je bila bliskovito prevzela.

Ko je stopila v sobo k očetov, je omahovala, kakor bi bila pijana. Kakor vedno je mačeha vpriču nje vlivala iz stekleničice kapljice opijevega preparata v kozarec vina, ki ga je oče vsak večer pil, da bi laže spal.

»Prosim, draga Nada,« je rekla Elvira nenažno, »postavi stekleničico nazaj v stensko omarico.«

Nada je vzela zamašeno stekleničico in stopila k omarici, ki je bila v enem izmed kotov sobe. Zdaj naj se zgodi, kar ji je bilo prej padlo na um. Ko je stala pred omarico, se je plaho obrnila. Nihče ni pazil nanjo. Mačeha se je pravkar sklonila k očetov in mu ponudila kozarec vina z opijem. Nada je hitro spustila stekleničico v žep in se vrnila.

»Hvala,« je rekel bolnik, ko je izpraznil kozarec, in poljubil roko Elviri, ki ga je ljubeznivo pobožala po čelu.

»Lahko noč, dragi očka!« je zašepetala Nada in ponudila očetov čelo, ki ga je s tresočimi se ustnicami poljubil.

»Lahko noč!« je rekla Nada zatem še svoji mačehi.

Spet je vzplamtel v Elvirinih očeh zagneten blisk, vendar je mačeha smehljuje se prijelala Nada za roko, jo pobožala in rekla:

»Lahko noč, drago dete. Spi dobro in ne napravi nam več takega strahu kakor sinoči, ti mala mesečnica!«

Nada ji je odtegnila roko, kakor bi se je bila dotaknila strupena kača, in se je obrnila, da pojde iz sobe.

Zahrbtnen smeh je za trenutek zaplaval okoli polnih ustnic lepe žene Elvire. Ko je Nada zaprla za seboj vrata, je obstala pri mizi z Elvirinim kozarcem vina. Z bliskovito naglico je vzela iz žepa stekleničico z opijevim preparatom in vsó tekočino zliła v kozarec. Mačeha in oče sta ji bila prejšnji večer rekla, da to uspavalno sredstvo nima nikakega duha in nikakega okusa, če ga deneš v močno vino, ki čisto zakrije okus zdravila.

Nato je Nada odhitela v svojo sobico in ugasila luč. Potem se je vrgla na posteljo in v silni razburjenosti čakala uspeha svojega napada. Ni imela namena, škodovati svoji mačehi, temveč jo le omamiti. Upala je, da bo mačeha, ko izpije vino, trdno zaspala. Ko se to zgodi, bo šla v bolniško sobo in se enkrat brez prič pogovorila z očetov.

Tresla se je pri misli, da bi mačeha morda le zavohala uspavalno sredstvo v vinu ali pa pogrešila stekleničico. Prav potih je odprla Nada na vrt gledajoče okno svoje sobe in vrgla prazno stekleničico skozenj, kolikor daleč je mogla. Prav tako tiho je okno spet zaprla in čakala negibno sedeča na robu postelje do polnoči. Vsako uro in celo četrt ure je slišala udarjati iz bližnjega cerkvenega zvonika.

Ko je ura v zvoniku odbila polnoč, je vstala. Poiskala je vžigalice in svečo, tiho odprla vrata in previdno stopila na hodnik. Vsa hiša je bila v mrtvaškem miru. V roki je držala svečo, da jo prižge, če bo treba. Čisto tiho in počasi se je plazila naprej. Kmalu je stala poleg skrivnostne omare, iz katere je

Drobne vesti

— Kako naraščajo nove vloge pri Mestni hranilnici ljubljanski. Dne 1. decembra 1. 1936. je Mestna hranilnica ljubljanska začela z oproščanjem starih vlog. Doslej je oprostila te vloge do 10.000 Din. Skupno stanje teh vlog je znašalo 55,775.000 Din, a je bilo do 1. aprila letos dvignjenih od njih le 6,333.000 Din, to je 11.35%. Nove vloge so v istem času narasle za 16,750.000 Din, da so znašale 1. t. m. 61,177 000 Din, 15. t. m. pa že Din 64,273.000. Zauparje vlagateljev v Mestno hranilnico ljubljansko se torej vidno vrača in vsemu našemu gospodarstvu bo v prid, da pride ta naš največji slovenski denarni zavod čim prej v položaj, da bo lahko izplačeval vse stare vloge v celoti, to je da postane popolnoma likviden.

— Občni zbor Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice, registrirane zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani. Dne 10. t. m. se je vršil občni zbor Kmetijske posojilnice ob obilni udeležbi zadrušnikov. Zbor je potekel mirno in sta bili sprejeti z ogromno večino glasov bilanci za leti 1934. in 1935. ter izvoljena nova uprava. Obe bilanci, ki sta aktivni in pa novoizvoljena uprava, v kateri so razni ugledni gospodarstveniki, dokazujejo, da je ta stari ugledni slovenski denarni zavod, ki je tudi moral enako kakor mnogo drugih večjih denarnih zavodov zaprositi za zakonito zaščito, na najboljši poti v normalne razmere. Bilanca za leto 1935. izkazuje 160,000.000 Din vlog, ki so poleg gotovine krite še s posojili in drugimi terjatvami, nepremičninami in drugim.

— Pri sedmih hranilnicah so vloge v februarju narasle. Po podatkih Zveze jugoslovenskih hranilnic v Ljubljani so znašale vloge pri 29 slovenskih hranilnicah dne 28. februarja letos 1,009,914.907 dinarjev. Proti januarju so padle sorazmerno malo — za 2.7 milijona. Razveseljivo je, da so narasle v februarju vloge na hranilne knjižice pri petih hranilnicah, vloge v tekočem računu pri osmih, celotne vloge pa pri sedmih hranilnicah. Tudi število izdanih hranilnih knjižic in otvorjenih tekočih računov se je gibalo ugodno. Število hranilnih knjižic se je povečalo pri sedmih hranilnicah, število obstoječih tekočih računov pri sedmih, skupno število vlagateljev pa celo pri devetih hranilnicah.

— Redni občni zbor Vinarskega društva za dravsko banovino v Mariboru in vinarski kongres bosta 12. in 13. junija, in sicer prvi

prejšnji večer slišala tisto strašno vzdihovanje. Previdno je potipala okoli omare in našla naposled kljuko vrat v očetovo sobo. Vrata niso bila zaklenjena.

Če bi Nada le mogla razločevati kdo tako močno diha v sobi. Ali oče ali mačeha?

Zdajci se je tako silno prestrašila, da je kričala od strahu. Tik skoro za njo so zavneli v noč tisti grozni glasovi. V naslednjem trenutku je zaslišala plašna glas svojega očeta, ki je glasno klical: »Elvira, Elvira!«

Nič odgovora.
»Elvira, Elvira!« je ponovno zaklical bolnik s tresočim se glasom.

Trenutek nato je stala Nada sredi sobe, Glasno očetovo klicanje in tihota, ki je sledila klicem, sta preverila Nada, da mačeha trdno spi.

Tam v naslanjaču poleg očetove postelje je sedela. Glava ji je bila nagnjena nazaj in komaj opazljivi dihi so lahko dvigali prsa omamljene žene.

Samo bežno je Nada pogledala blede obraz sovražne ženske, nato pa je stopila k očetov. Ta je hotel nekaj glasno reči, a Nada mu je hitro položila roko na usta in pokazala na spečo ženo.

»Tihol!« je rekla. »Spi. Omamila sem jo. Morava biti previdna, ker se bo morda zdaj zdaj zbudila.«

6.

Bilo je proti tretji uri zjutraj, ko je doktorja Jelena zbudil hišni zvonček. Hitro se je za silo oblekel in stopil k oknu, da bi vprašal, kdo potrebuje zdravniške pomoči. Spodaj na ulici je stala neka ženska in ga prosila, naj takoj pride h gospodu Smrekarju. Jelen je

v dvorani hotela Beograda, drugi pa v dvorani Okrajne hranilnice v Slovenski Bistrici. V soboto 12. junija ob 19. bo seja glavnega odbora in delegatov podružnic, nato pa redni občni zbor z običajnim dnevnim redom. Kongres se začne v nedeljo 13. junija ob 8. Dnevni red: Peronospora in oidij (Konrad Pečovnik, profesor na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru), Obnova vinogradov (inž. Ivo Zupanič, referent za vinarstvo pri banski upravi v Ljubljani), Ravnanje z mošči in kako ohraniti vina mlada (inž. Sergij Gorjup, kmetijski svetnik in šef agro-kemičnega odseka na državni kmetijski kemični poskusni in kontrolni postaji v Ljubljani), Racionalizacija v vinarstvu Jugoslavije (Klotar Bouvier, veleposestnik v Gornji Radgoni, in inž. Ivo Zupanič, referent za vinarstvo pri banski upravi v Ljubljani). Sledi resolucija. Po kongresu otvoritev vinske razstave in pokušnja, združena z vinskim sejmom, ki jo priredi podružnica v Slovenski Bistrici v poslopu Okrajne hranilnice. Popoldne ogled slovitih vinogradov v Visolah, Kovači vasi, Ritoznoju in okolici Konjic. Izletov se morejo udeležiti samo tisti člani, ki se bodo zanje do 8. junija prijavili pri podružnici v Slovenski Bistrici.

Začasno ukinjenje carine na žveplo in žvepleni cvet. Finančni minister je izdal odlok o oprostitvi carine na čisto žveplo in na žveplen cvet, in sicer za dobo 6 mesecev od dneva razglasitve odloka v »Službenih novinah«. Ta odlok se ne nanaša tudi na tisto žveplo in žveplen cvet, ki je prijavljen s splošno prijavo, a še ni dvignjen iz carinarne.

DOPISI

BANJALOKA PRI KOČEVJU. V naši občinski občini nimamo že več let nobene izprašane babice. Vsa ta opravila vršijo ženske med seboj in ni čudno, da so se zadnje čase morale nekatere matere napotiti v bolnišnico zaradi notranjih poškodb. Ako pomislimo, da je naše ljudstvo po veliki večini siromašno in da so potovanja v bolnišnico v zvezi z izdatnimi stroški, bi bilo skrajno potrebno, da občinska uprava na eni izmed prihodnjih sej sproži tudi vprašanje glede nastavitve kvalificirane babice. Mislim, da soglašajo s tem prav vsi družinski očetje in matere.

spoznal služkinjo, ki ga je bila tudi takrat pred tedni klicala k Smrekarju. Naglo se je oblekel. Začutil je, da stoji pred pomembnim dogodkom.

Da bi le ne bila Nada zbolela! Hitel je nazdol po stopnicah in vprašal služkinjo, kdo je bolan.

»Gospod Smrekar,« je rekla ženska. »Gospodična mi je naročila, da vas poiščem in privedem k njenemu očetju.«

Malo minut zatem je doktor Jelen že stal v bolniški sobi. Mogel je samo bežno pogledati Nada, ki je ob tem pogledu zardela. Bolnik je bil zelo razburjen in je pokazal na ženo, ki je nezavestna slonela v naslanjaču.

»Poglejte,« je rekel, »če ni moja žena v nevarnosti. Po nepredvidnosti je zaužila preveč uspavalnega zdravila.«

Zdravnik je preiskal Elviro. »Ni nevarnosti za življenje, samo globoko nezavestna je, kar lahko traja še nekaj ur. Dobro bi bilo, če daste bolnico prenesti v kakšno sobo, kjer bi bilo okno lahko odprto. Ali mi pri prenosu lahko pomaga služkinja?«

»Ne, ne!« je odvrnil Smrekar živahno. »Služkinja ne sme ničesar vedeti. Takoj vam bom vse natančno pojasnil. Pri prenosu naj vam pomaga moja hčerka.«

Jelen in Nada sta vzdignila telo nezavestne žene in ga ponesla v bližnjo sobo, kjer sta jo položila na zofa. Nato je zdravnik odprl okno, da bi imela bolnica dovolj svežega zraka, in pokril Elviro s toplo volneno odejo tako, da ji je pustil le glavo prosto. Ko se je vrnil v bolniško sobo, je dobil Smrekarja samega brez hčerke.

»Vi ste brat najboljši prijateljice moje hčerke,« je rekel Smrekar Jelenu. »Moja

BLED. (Smrtna kosa.) V nedeljo je preminil na Bledu Hrvoj Tomec. Že pred vojno se je kot mlad hotelir uveljavil s svojim odkritim nastopom in postal je trn v peti zaradi svoje narodne zavednosti neštetim blejskim Nemcem in političnim nasprotnikom, ki so ga ovadili vojaškim oblastvom. Kot »politično nezanesljiv« je odslužil vojno in je leta 1919. hitel s četo blejskih Sokolov kot njihov starešina k Področici braniti našo zemljo. Vodil je tri leta županstvo zdraviliške občine in je mnogo pripomogel k hitremu razvoju Bleda. Pozneje je imel kolodvorsko restavracijo v Ljubljani, odkoder pa je šel v Zagreb, ki ga je gmotno upropastil. Zaman je iskal svoje pravice. Lansko jesen je ponovno posegel v domače življenje kot nosilec gospodarske liste. Duševno in gmotno strtl je klonil pošten in značajan do poslednjega diha. Njegovi prijatelji ga ohranimo v najlepšem spominu!

IVANJKOVCI. Ni še dolgo, ko je bila na ivanjkovskem kolodvoru prav čudna predstava. Slučajno je bilo precej ljudi zbranih: prišli so po apno. Kar naenkrat je nastal dirindaj pred restavracijo. Mogočni mož je tiral manjšega po stopnicah iz restavracije in trenutek nato smo videli oba v cestnem jarku, ki je precej globok, v živahnem dvoboju. Videlo se je, kakor bi šlo za prvenstvo v roko-borbi, toda sodnik ni bil navzočen, nastopil je potem, ko je napadeni izročil zadevo sreskemu sodišču v Ormožu. Neugodno vreme, ki traja že tri tedne, nas je napravilo že povsem neobčutljive, a ta prizor je vendar spravil vse do smeha. Marsikdo se je sicer nasmehnil iz pomilovanja.

LJUTOMER. Mestna godba in Ljutomeru bo obhajala v nedeljo 2. maja 15 letnico z nastopnim sporedom. Ob 8. uri maša za žive in mrtve člane (pri kateri bo pel mladinski zbor glasbene šole), ob 9. uri promenadni koncert na Glavnem trgu, ob 10. uri slavnostna seja v društveni sobi, ob 15. v sokolski dvorani v spomin pokojnega skladatelja profesorja Emila Adamiča produkcija gojencev glasbene šole. Nastopijo vsi učenci: goslači, klaviristi, harmonikarji in mladinski pevski zbor. Vljudno vabi odbor vse glasbo ljubeče Ljutomerčane in okoličane.

MALA NEDELJA. Gasilska četa uprizori v nedeljo 2. maja ob pol 16. uri v Društvenem domu zelo šaljivo burko »Lesena peč«. Od blizu in daleč si bomo ogledali to veselo igro.

hčerka je pričakovala od vas pomoči. Pa tudi jaz sem jo pričakoval. Moji hčerki se je to noč naposled posrečilo priti do mene in govoriti z menoj. Samo na kratko vam bom opisal, kaj se dogaja pri nas. Moja žena in njen brat sta prav po načrtu uničevala moje zdravje, odkar me je bila zadela lahna kap, zaradi katere se ne morem prosto gibati. To vidim zdaj čisto jasno. Vso lastno voljo sta mi strla. Nisem si upal ugovarjati svoji ženi, ki postane pravcat vrag, če jo kdo razdraži. Ne bi bil varen svojega življenja, če ne bi te ženske, o kateri sem nekoč mislil, da jo ljubim, ovirala moja oporoka. Brez te oporoke bi danes najbrž že več ne živel. Ta ženska je sposobna vsega. Sicer pa sem se zasa manj bal kakor za svojo hčerko. Preden sem se oženil, sem napravil oporoko, v kateri sem postavil hčerko za glavno dedično, za mojo vdovo pa sem določil letno precej visoko rento. S to oporoko moja žena seveda ni bila nikdar zadovoljna. Često me je prosila, naj jo izpremenim in zaupam nji upravo svojega premoženja. Temu sem se zmerom upiral, kajti z izpremembo oporoke bi moral odložiti zadnje orožje. Moja žena je nazadnje poklicala svojega brata na pomoč proti meni. Oba sta mi z vražjo spretnostjo ubijala vso lastno voljo, ne da bi to takoj opazil. Ko sem se pa jima hotel upreti, je bilo prepozno. Naš domači zdravnik je star norec, ki je zaljubljen v mojo ženo. Zato pleše zmerom tako, kakor mu moja žena žvižga. Napravil mi je le eno uslužnost: na pošto mi je nesel pismo, ki sem ga skrivaj s svinčnikom napisal hčerki, ko je imel moj svak stražo ob moji postelji in je pri tem zaspal. Čutim, da moja žena nekaj pripravlja proti meni. Sem pravcat jetnik

PETROVČE. (Smrtna kosa.) Redki so pri nas pogrebni sprevedji, ki bi združili toliko ljudi kakor minilo soboto, ko smo položili k večnemu počitku občje spoštovano go Pepco Teržanovo, ženo uglednega posestnika in gostilničarja g. Teržana. Smrt je iztrgala potremu soprogo marljivo gospodinjjo, otrokom skrbno mater, siromakom pa dobrotno roko. Šolska mladina pod vodstvom domačega učiteljstva, ki se mu je v sprevedu pridružil ta dan nadzorujoči šolski nadzornik g. Riko Pestevšek, je počastila rajno gospo kot svojo mnogoletno dobrotnico. Pogreba sta se udeležili tudi članstvo domačega Sokola in odposlanstvo domačih gasilskih čet. Pevsko društvo »Savinja« je pod vodstvom učitelja g. Pečarja zapelo svoji članici na domu in ob grobu pretresljive žalostinke. Mnogobrojni venci in številni šopki pomladnega cvetja so bili zadnji izraz hvaležnosti neštetih prijateljev in znancev, ki jim bo blaga gospa ostala vedno v najlepšem spominu.

SV. URBAN V SLOVENSKIH GORICAH. Tukajšnje Društvo kmečkih fantov in deklet je imelo v nedeljo 11. t. m. zjutraj redni občni zbor, ki je pokazal, da društvo marljivo deluje. Novi odbor sestavljajo: Zelenik Anton, predsednik; Suen Franc, podpredsednik; Rašl Janez, tajnik; Rajšp Viktor, namestnik; Braček Franc, blagajnik; odborniki: Horvat Janez, Bezjak Alojz, Reš Mirko, Murko Rudolf, Toplak Franc in Simončič Anton; nadzorna člana Veber Janez in Hrga Anton. Prepričani smo, da bomo z vztrajnim delom tudi v novem letu deležni obilo uspehov. V tem pričakovanju pozdravljamo vso zavedno kmečko mladino.

VELIKA DOLINA. Pred mesecem dni so vsi tukajšnji uradi, društva, tvornica palic, trgovci in številni zasebniki vložili na odločilno oblastvo prošnjo, da se z novo sezono uvede avtobusni promet. Zaposlili smo bansko upravo za posredovanje pri direkciji pošte zaradi vožnje od Samobora do Brežic, ker je naš del Posavja zdaj čisto odrezan od prometa, kar je velika škoda za gospodarstvo v naši občini in znatna ovira tujskemu prometu. Pred leti je sicer opravljalo avtobusni promet na progi Zagreb—Samobor—Bregana—Brežice—Novo mesto podjetje »Tapred« iz Zagreba, iz neznanih vzrokov je ukinilo vožnje. Tako nimamo zdaj nikake zveze ne s Samoborom in ne s 15 km oddaljenimi Brežicami, kjer so sedež našega sreza in drugi uradi. Direkcija pošte, ki ima en voz od Brežic do

svoje žene in svaka. Doslej nisem mogel govoriti niti s svojo hčerko. Sele danes se je moji hčerki z nasilnim sredstvom posrečilo priti do mene.«

Bolnik je izmučen umolknil in Jelen je premišljal, ali naj mu zaupa resnico. Previdno mu je začel pripovedovati in po eni uri je bolnik vedel kaj imata njegova žena in njegov svak proti njemu v načrtu. Ker je bilo nemogoče pregovoriti Smrekarja, da bi oporoko izpremenil, sta ga hotela spraviti pod varstvo kot neprištevnega, da bi se že za časa njegovega življenja polastila uprave Smrekarjevega premoženja in tako počasi sploh vsega njegovega bogastva.

Ko je bolnik izvedel, da je baje sam predlagal zase varstvo, je izjavil, da o vsem tem ničesar ne ve. Sicer da sta mu žena in svak zmerom, kadar se je prebudil iz omotice z opijevim preparatom, dala v podpis kakšna poslovna pisanja, katera pa sta mu prej prebrala. Najbrž da sta kdaj prej tisto pisanje o varstvu podtaknila.

»Prav vesel sem, gospod doktor,« je dejal Smrekar, »da po dolgem času spet lahko govorim s poštenim človekom. Prav pomirilo me je, da sem izvedel, kake načrte kujejo proti meni. Toda kaj se bo zgodilo z menoj, ko se zbudi moja žena?«

»Vi morate,« je izjavil doktor Jelen, »takoj v kakšno zdravilišče, da vas tam ozdravijo, ker ste dobivali vse preveč opijevnega preparata, ki mu je bil primešan tudi morfij. V zdravilišču vas bodo strogo nadzorovali, če se bo predlagalo za vas varstvo. Le v zdravilišču vaši soprogi ne bo mogoče prekrižati zdravniških opazovanj

(Dalje.)

Novega mesta, naj dovoli avtobusnemu podjetniku, ki nas je zaprosil za pomoč, opravljati promet ne samo na progi Samobor—Brežice, marveč tudi enkratno vožnjo Brežice—Novo mesto in morebiti Samobor—Zagreb. Tako bi dobili naši kraji zvezo. Proga Samobor—Brežice je sama premalo prometna, da bi se katerokoli podjetje moglo le z njo vzdrževati, zato naj bi direkcija dovolila enkratno vožnjo do Novega mesta. To je želja vsega prebivalstva in vseh uradov. Tudi tujskoprometni oziri zahtevajo zveze. Naši lepi kraji so okolica Brežic, ki so z novo uredbo razglašene za tujskoprometni kraj. Tvorica palice, mnogo obiskovani zgodovinski grad Mokrice, Čateške toplice in vedno večji dotok tujcev iz hrvatske strane kličejo po vzpostavitvi redne zveze z našimi kraji. Važna je ta zveza tudi za naše ljudstvo, ki prodaja svoje pridelke na trgih v Samoboru in Zagrebu. Prosimo odločujoče, da želji prebivalstva ustrežejo in s tem dvignejo gospodarstvo posavskih vasi.

Domače novosti

* **Peter Živković v vzhodni Srbiji.** Predsednik JNS g. P. Živković se mudi v svoji ožji domovini v vzhodni Srbiji. Ob tej priliki prireja tudi politične sestanke s pristaši stranke. Spremlja ga več poslancev JNS. V torek je bil g. Živković v Paračinu in Čupriji. V obeh krajih ga je pozdravila velika množica političnih pristašev. Beograjska »Pravda« poroča iz Paračina, da se je opoldne, ko zapuštal mesto, zbralo iz mesta in neposredne okolice preko tisoč ljudi, ki so ga z godbami spremili do kraja mesta, odkoder je z avtomobilom nadaljeval pot v Čuprijo.

* **Volitve v kmetijske zbornice.** V soboto je bila v Novem Sadu konferenca članov banovinskega sveta dunavske banovine. Navzoča sta bila tudi finančni minister Letica in kmetijski minister Stankovič. Zadnji je govoril med drugim o kmetijskih zbornicah in napovedal, da bodo prve volitve v zbornice meseca julija.

* **Ptujska bolnišnica se bo povečala.** Že dolga leta je vprašanje gradbe prizidka ptujske bolnišnice na dnevnem redu. Po zaslugi primarja g. dr. Kuharja je slednjič prišlo do rešitve tega vprašanja. Že lani se je vršila licitacija pri tehničnem razdelku v

Mariboru, ki je pa žal ostala brezuspešna. Te dni se je vršila ponovna licitacija za delno izvršitev načrta prizidka bolnišnice. Celotni stroški prizidka bodo znašali okoli 300.000 Din. Prva gradbena dela, ki se bodo začela najbrže že ta mesec, pa bodo stala 190.000 Din. Novi del zgradbe bo služil v glavnem za pisarne, preiskovalno sobo in prostore za lekarno, a v prvem nadstropju bodo operacijska dvorana in rentgenski prostori. Zgradba tega prizidka bo le delno olajšala stisko v bolnišnici.

* **Oproščeni carinski uradniki.** Pred štirimi leti je prišla v Kotoribi na dan carinska zadeva, v katero naj bi bilo zapletenih več carinskih uradnikov, in sicer zaradi tihotapstva preprog. Službo so izgubili takrat carinski uradnik Franjo Urbas, Alojzij Urbič, Janko Zrimšek in Franjo Vidic, vsi uslužbeni pri carinarnici v Kotoribi, in carinski spediter iz Čakovca Ludvik Schlesinger. Poleg tega sta bila kot glavna krivca obtožena tudi Ladislav Alkalaj iz Beograda in David Bonač iz Splita. Sodišče v Čakovcu se sicer ni moglo prepričati o krivdi obtožencev, vendar so pa izgubili službo. Zdaj po štirih letih pa je državni svet oprostil vse obtožence.

* **Petovia je odpustila delavstvo.** Petovia, tvornica čevljev v Ptujju, je ustavila obrat. Delavstvo je bilo odpuščeno 15. t. m., med tem ko uradništvo še ostane do konca junija. Za družine odpuščenih delavcev nastopijo hudi časi, ker dela ni mogoče dobiti drugje. Govori se, da bo podjetje sploh likvidiralo. Baje obstoji možnost, da bi tvornica prišla v druge roke, kar bi bila rešitev za vse uslužbeno osobe.

* **Tvornica radijskih aparatov.** Iz Beograda poročajo, da je ministarstvo za trgovino in industrijo odobrilo holandski tvrdki Philips zgradbo tovarne za izdelovanje radijskih aparatov. Tovarna bo zgrajena v Pančevu.

* **Prve češnje po 60 Din kilogram.** Te dni so prispеле na sadni trg v Ljubljani prve letošnje češnje. Ni jih mnogo, a ne bodo tako hitro pošle. Kupite jih lahko, če se hočete pobahati, po 60 Din kilogram.

* **Osel zadel glavni dobiček.** Četrtno glavnega dobitka v prvem razredu tekočega kola državne razredne loterije je zadel te dni neki osel iz Jagodine. Trije kmetje so skupaj na sejmu kupili starega osla, da jim je vozil led za kavarne. V veseljem razpoloženju pa so se vsi trije lastniki in z njimi tudi kavarinar zmenili, da bodo kupili četrtinko srečke. Ker so bili štirje, so sklenili, da se srečka ne

bo glasila na nobeno njihovo ime, pač pa na ime njihovega osla. In res, osel je zadel 50.000 Din. Ko so denar dobili, so oslu privoščili nekaj sladkorja in kozarec vina.

* **Vas Podkraj pri Zagorju se spet pogreza.** Svoječasno so prebivalci v vasi Podkraju nad Zagorjem vložili proti Trboveljski premogokopni družbi tožbo za odškodnino. Vas stoji na pobočju hriba Malega vrha in je na pobočju rudniškega revirja v Kisovcu. Zaradi izkopavanja premoga se je ponekod zemlja začela sesedati, kar je povzročalo rušenje hiš in s tem nevarnost bivanja v teh hišah. Za novembra lanskega leta razpisana razprava pred okrožnim sodiščem pa se ni vršila, ker so pogajanja med obema strankama dovedla do uspeha. Trboveljska premogokopna družba se je obvezala plačati sedmim posestnikom 307.000 Din in poravnati tudi vse pravdne stroške. Nekaterim bi ostal poleg tega še užitek zemljišč do smrti, drugim pa do dogovora. Družba je pravkar zaključevala izplačila posameznikom, ko se je ponovno začela na tem kraju sesedati zemlja. Brvarjev kozolec dvojnik se je zaradi tega podr. Tudi Brvarjeva hiša, hlev in kašča so začeli pokati. Enaka nezgoda je zadela posestnico Drganovo. V Podkraju je bilo že pred leti zaradi sesedanja zemlje uničenih več domačij. Spodaj pod Brvarjem se je podrlo gospodarsko poslopje rudniškemu pazniku v pokoju Ivanu Kalšku. Že prej se mu je bila zrušila hišica. Nesreče se boje tudi posestniki, ki imajo svoje domačije v bližini. Prav tako je nevarno, da se zruši cesta, ki drži v Št. Lambert. Začasno bivata v vasi zdaj le še posestnika Suša in Grčar, a bosta morala najbrže tudi ta dva kmalu zapustiti domačiji.

* **Legar v Črni.** Prebivalstvo v Črni je zelo vznemirjeno. V kraju se je pojavil legar (tifus) in je obolelo že več oseb, ki so jih prepeljali v bolnišnico. Bolezen se je začela med tamkajšnjimi cigani.

* **V smrt.** Nedavno je skočil v Muro pri Murskem Središču orožniški kaplar Janko Ivančič, star 30 let. Služil je v Turnišču. Vse kaže, da je šel Ivančič v smrt zaradi nesrečne ljubezni.

* **Nočni požar v Juršovcih.** Nedavno ponoči je v poslopju posestnika Krampergarja Janeza v Juršovcih nastal požar. Z zgradbo so zgorele tudi ena krava, ena svinja in okoli deset kokoši. V zgradbi so stanovali viničarka Kojceva Ivana in njena dva brata. Vsi trije so se komaj rešili iz plamenov.

Anton Ingolič:

Kako je Mihov Jok postal pravi zakonski mož

1.

Če so hoteli Brezovčani podražiti kakšno dekletko, ki ni bilo posebno lepo, so dejali: »No, za Mihovega Joka bo že dobro!« S tem pa niso mislili samo na Jokovo postavo, ki je res bila takšna, da ga nobeno dekletko ni pogledalo s posebnim užitkom, marveč še mnogo bolj na Jokov značaj. Jok je namreč živel s svojo materjo na robu brezovskega gozda in se ni brigal za ničesar drugega kakor za materino hišo in precej obsežno posestvo in za mežnarsko službo, ki jo je opravljal z največjo gorečnostjo v domači cerkvi. Nikoli ni bilo slišati, da bi zavriškal ali zapel prešerno fantovsko pesem, nikoli ga tudi ni bilo videti v gostilni; sploh tam ga ni bilo, kjer so se zbirali mladi ljudje, peli in celo plesali. Stara Gabova Liza je nekoč dejala: »Mihov Jok si pač misli, da je povsod v cerkvi!« Res, če je šel na polje s koso na rami, je stopal prav tako ponižno, kakor če je odhajal s kajfežem prižigat sveče k glavnemu oltarju. — Postave je bil bolj majhne, v pleča pa izredno širok, tako da mu je bilo komaj videti sicer veliko glavo; tudi nekoliko grbast je bil.

Živel je sploh tako, da ni bilo čudno, če so ga stare ženske kar na glas blagovale: »Poglejte ga, Mihovega, to vam je živ svetnik!« Marsikatera mati ga je stavljala svojim otrokom v zgled, čeprav si na tistem nobena ni želela, da bi bil njen otrok takšen, kakršen je bil Jok. Celo njegova mati ni bila zadovoljna z njim. Posebno, ko je prišla v leta

in je vedno bolj čutila, da je potrebna pri hiši mlada ženska roka. Večkrat mu je omenjala o tem, toda Jok je vselej tako zardel, da si mati spet dolgo ni več upala napeljati besedo na to reč.

Tako je minilo več let. Mati je ostarela, Joku pa je že tudi bilo blizu trideset. Toda na njem skoraj ni bilo opaziti spremembe: zrasel ni, mogoče se je malce zredil, svoje delo pa je opravljal še vedno s prav takšno vnemo kakor nekoč: skrbel je za posestvo, poleg tega pa zahajal vsako jutro k maši, zvonil, prižigal sveče, pomagal gospodu župniku pri oblačenju in opravljal še druge posle v cerkvi. Že je Gabova Liza napravila čezenj križ: »Z Jokom je že konec. Če se doslej ni, se tudi odslej ne bo!«

Toda prav v tem času bi lahko dekleta povedala, kako se je pri prižiganju sveč na stranskem oltarju skrivaj oziral na dekleta, ki so klečala pred oltarjem. Sprva se ni nobena brigala za njegove poglede, ker je mislila, da se je pač slučajno ozrl. Toda ko je Jok postajal vedno vztrajnejši, so se dekleta kmalu jela spogledavati in nasmihati.

Najbolj pa jih je zabavalo, ker so se Jokove oči ustavljale najpogostejše na Meškovi Lenčki, ki je veljala za najlepšo na Brezovcih. Kmalu se je o tem razvedelo in Gabova Liza je dejala: »Saj sem rekla, nobeden temu ne uide, tudi Jok ne bo!« Meškova Lenčka se je sprva zelo jezila, nasledel pa je spoznala, da to vendar ni kar tako, če je premočila celo Mihovega Joka. Sramežljivo je za-

rdevala ob njegovih pogledih, če je le mogla, se je naskrivaj (a tako, da je Jok videl) ozirala nanj in sploh iskala prilike, da sta se mogla videti.

Jok sicer ni pričel vriskati, tudi ne zahajati v gostilno, vendar pa so vsi spoznali, kako se je izpremenil. Saj se mu je bralo kar s obraza, da je s svojimi mislimi drugod, pa naj je kosil pod hišo ali pobiral po cerkvi. Kar prečesto se je dogajalo, da je po četrti ure prižigal sveče in nazadnje še niso gorele, tudi ogenj za kadijo mu je ugasnil prav tedaj, ko je kadijnico prinesel pred oltar. Župnik, blag in dobrodušen mož, se je čudil, tudi zagodrnjal je, a žal besede še ni izpregovoril. Jok pa je vedno bolj mislil na Lenčko, že si je predstavljal, kako bo gospodinjala v njegovi hiši. V ta namen je pobežil hišo zunaj in znotraj, popravil plotove in si naročil novo obleko. Toda z Lenčko še ni spregovoril. Sploh ni vedel, kako naj začne. Večkrat sta se sicer srečala kje med njivami in Lenčka ga je pogledala, da se mu je kar zatemnilo pred očmi. Čeprav si je za takšne primere že vnaprej izmislil prve besede, jih ob Lenčkinem pogledu vendar ni mogel izgovoriti.

Odlasal je in odlasal. Ze se je bližal konec predpusta, zato je postajal vedno bolj nestrpen. Slednjič mu je mati pomagala iz zadrege. Sporočila je Lenčki, da bo prišel tistega in tistega dne k nji in ji odkril srca. Jok se je res odpravil dogovorjenega večera na svoje prvo vasovanje. A nič kaj lahko mu ni bilo pri srcu že med potjo, še tesneje pa mu je postalo pod njenim oknom. Vendar se je napolned ojunatil in potrkal. Dolgo je čakal. Potrkal je še enkrat in zašepetal z najmilejšim glasom, ki ga je premogel: »Lenčka,

* **Smrtna nesreča slovenskega splavarja.** Te dni je vozil splav po Savi mladi Alojzij Tevž iz Zgornjih Kraš pri Šmartnem ob Dreti v spremstvu starega splavarja Štručlja. Bila sta namenjena v Brežice. Pri mostu mesta Krškega je udaril splav v mostnico in sta pri trčenju padla oba splavarja v deročo Savo. Starejši splavar se je k sreči mogel prijeti za splav in se je tako rešil, kar pa Tevžu ni bilo mogoče. Pri padcu s splava je Tevž močno zadel ob mostnico in izginil v deročih valovih. Očeta, ki je tudi vodil splav po Savi, je žalostna vest o sinovi nesreči dohitela v Brežicah. Ves obupan se je oče pripeljal z vlakom v Krško. Ker pa trupla še niso našli, se je odpeljal domov.

* **Neki hrib v bližini Strigove se z drevjem vred pomika proti cesti.** V bližini Strigove se je ob novi cesti iz Strigove v Ljutomer zrušil zaradi velikega deževja hrib, ki je skoro podrl močno betonsko škarpo. Zemlja je zasula tudi cesto, a so zdaj plaz že odstranili, da je mogoč promet.

* **Na grobu si je vzel življenje.** Nedavno je šel na ljutomersko pokopališče bivši trgovec g. Franc Repič iz Ljutomera. Na pokopališču si je prižgal na nekem grobu svečo in se ustrelil v srce. Samomor je izvršil očitno v trenutku duševne zmedenosti. Pokojnik je bil znan v Ljutomeru kot dober človek in je bil priljubljen. Bodi mu blag spomin!

* **S strelom si je končal življenje.** V Hotinji vasi pri Slivnici so našli na cesti mrtvega 23-letnega posestnikovega sina Janeza Plečka. V rokah je imel samokres, iz katerega si je pognal kroglo naravnost v srce. Kaj je mladeniča gnalo v smrt, ni znano.

* **Mrtvec na železniški progi.** Na mostu pri postaji Prevaljah—Holmcu je vlak povozil 26-letnega Franca Haleja, ki se je v samomornem namenu vrgel pod kolesje vlaka.

* **Poslednja žrtev izpod Storžiča odkopana.** Prejšnji četrtek so izkopali izpod plazu na Storžiču poslednjo, deveto žrtev nesreče, ki se je pripetila na velik ponedeljek. Poslednja žrtev je Vili Plajbes, delavec pri podjetju »Runo«. Truplo so že prepeljali v tržiški občinski dom, kjer so ga položili na mrtvaški oder in odkoder se je vršil pogreb.

* **Smrt v Savinji.** V nedeljo je padel z brvi, ki drži iz mesta Celja v park, v Savinjo upokojeni sluga Prve hrvatske štedionice Filač. Narasla Savinja ga je zanesla do Kapucinskega mostu, kjer so ga potegnili na suho, pa je bil že mrtev.

odpril. Tedaj se je okno narahlo odprlo in začel glas: »Jok, ali si ti?« Zdaj se je ojuočil in jel je razkrivati svoje skrivne misli in želje, a v okno si še ni upal pogledati. Ko pa je premagal zadnje bojazen in se ozrl navzgor, je zagledal pri oknu brezzobo Gabovo Lizo. V tistem trenutku pa se je usula odpekod gruča brezovskih fantov in deklet, obkolili so presenečenega Joka in se mu začeli na ves glas smejeti. Najglasnejša med njimi pa je bila Lenčka.

To je bilo prvo in tudi zadnje Jokovo vasovanje. Zdaj je res opravil z ženskami! Odslej je hodil še ponižneje in celo nekoliko bolj sključeno k tlom. V obrazu mu je ležala posebna trpkost tako dolgo, dokler ni poromal na božjo pot in se od tam vrnil z jasnejšim pogledom. Gabova Liza je razsodila: »Zdaj je menda za vselej zdravell.« Tudi drugi ljudje so čutili, da se je moralo z njim nekaj zgoditi. le njegova mati je vedela, da je na božji poti napravil zaobljubo, da se ne bo nikoli oženil in da sploh ne bo imel nikakih opravkov z ženskami.

2.

Kmalu po njegovem nenavadnem vasovanju in še po bolj nenavadni zaobljubi mu je umrla mati, ki mu je še na smrtni postelji dejala, da je zanj res najbolje, če ostane kar sam. Jok je odslej mislil še manj na to, da bi se kdaj oženil. Čemu neki? Kuhal je tako že prej sam, tudi krave molzel, svinje pital, sploh je opravljal vsa ženska dela.

Toda drugi ljudje so mislili drugače. Če so prej dekleta tako malo mislila na Joka, je bila temu bolj kriva jezljiva in prepirljiva mati kakor on sam. Zdaj po materini smrti pa

* **Samomor Slovenca v Beogradu.** V hotelu Wilsonu v Beogradu se je obesil ščetkar Jože Srebrnjak iz Slovenije. Zapustil ni nobenega poslovnega pisma. Najbrž je obupal nad življenjem zaradi hudih gmotnih razmer.

* **Strela udarila v cerkev na Gori Oljki.** V soboto so se zbrali oblaki nad Celjem in Savinjsko dolino. Začelo je grmeti in padala je tudi toča. Med nevihto pa je strela udarila dvakrat v cerkev na Gori Oljki. Ker je bil strelodov pokvarjen, je bil poškodovan zvonik in je v cerkvi pobilo vse šipe.

* **Žrtev strele v Vrhpolju.** Poročali smo že, da je na Vrhpolju udarila strela v 24-letnega posestnikovega sina Franca Debevca. Zdravnik g. dr. Pucelj se je zelo prizadeval, da bi ga obudil k življenju, a je bilo vse zaman. Bil je edini sin Debevčeve družine in bi bil kmalu prevzel domače posestvo. Blag mu spomin!

* **Mostovi se podirajo.** Po zadnjem deževju so mnogi potoki v ptujskem srezu stropili bregove in poplavili polja. Največjo škodo ob takih poplavih napravi potok Pesnica. Močan vodni pritisk je na občinski cesti v Osluševcih podrl kar dva železobetonska mostička, zgrajena šele leta 1933. Kdo bo mostove spet zgradil je še vprašanje, ker občina nima denarja. Vsekakor bo morala priskočiti na pomoč banska uprava.

* **Ves dan je ležal z zlomljeno nogo.** Delavec Peter Volkner iz Markovcev je bil zaposlen na Dravi s prevažanjem materijala. Ko je stopil na obrežju iz čolna, je padel tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo. Mož je bil izgubil že v mladih letih dar govora in tako ni mogel priklicati ljudi na pomoč. Ležal je ves dan, proti večeru so ga našli in odpeljali v bolnišnico.

* **Požar.** Nedavno ponoči je zgorela v Vodolah, občina Juršinci, viničarija posestnika Franca Glazerja iz Studencev. Sumi se, da je bil ogenj podtaknjen in so orožniki nekega osumljenca že aretirali.

* **Mlad podnarednik in njegova izvoljenka sta šla prostovoljno v smrt.** Podnarednik Ivan Lambert, ki je služil v kolesarskem bataljonu I. planinskega polka, je v ponedeljek zvečer kakor po navadi obiskal 23-letno Frančiško Hribarjevo, ki je bila po poklicu kuharica in je stanovala pri svojih starših na Šmartinski cesti v Ljubljani. Na njenem domu sta se pomudila le kratak čas, nato pa sta se napotila proti borštom sredi Ljubljanskega polja. Pozno ponoči sta sredi gozdne samote padla dva strela. Prvi, oddan iz vojaške pu-

ške, je zadel Hribarjevo v pleča. Drugi, oddan iz samokresa, pa je smrtno ranil Lamberta v čelo nad levim očesom. V samoti sta samomorilca izkravela in šele drugega dne dopoldne je njuni trupli našel neki delavec, ki je prišel mimo. O žalostni najdbi je bila takoj obveščena orožniška postaja v Vevčah. Mrtvega Lamberta so prepeljali v vojaško bolnišnico, da ga položijo na oder, njegovo nesrečno zaročenko pa k Devici Mariji v Polju.

* **Dva požara v okolici Ljubljane.** Nedavno ponoči je na Rudniku nastal ogenj v kozoletcu posestnika Usenika. Na pomoč so prihitali rudniški, barjanski in laverški gasilci. Naslednjo noč pa je gorelo v Hauptmanci. V plamenih je bil skedenj posestnika Slapšaka. Oškodovani posestnik in sosedje domnevajo, da je bil ogenj podtaknjen.

* **Požara v Julijski krajini.** V Prvačini je nastal ogenj v gospodarskem poslopju Josipa Prevška. Ves trud, da bi požar pogasili, je bil zaman. Poslopje Ivana Bezeta, ki je v bližini Prevškovega, so že tudi začeli lizati plameni, a so po velikem trudu le rešili zgradbo. V Savanji je gorelo pri Mariji Kovačičevi. Aretirali so lastnico, ki je osumljena, da je sama zažgala zaradi visoke zavarovalnine.

* **Samomor z ekrazitom.** Na nenavaden način je izvršil nedavno noč samomor Pavel Verničnik, zaposlen pri regulaciji reke Zile na Koroškem Usodnega dne je prišel v St. Mohor, kjer je prevzel 40 kg ekrazita, ki so ga uporabljali za razstreljevanje skal v strugi. Zvečer je še popival po raznih gostilnah, nato pa je krenil proti reki. Na osamljenem mestu je izkopal jamico položil vanjo vseh 40 kg ekrazita, pritrdil vžigalno vrstico, se vlegel na razstreljivo in zažgal. Nastala je strahovita eksplozija, ki so jo čuli 10 km daleč. V okolici 6 km so na hišah popokale vse šipe. Ljudje so sprva mislili, da je nastal potres. Od eksplozije je zažarelo nebo za trenutek tako svetlo kakor ob najlepšem solnčnem dnevu. Ko so gasilci v mnenju, da gre za kako nesrečo, prihitali na kraj eksplozije, so našli samo več metrov globoko in široko jamo. o samomorniku pa ni ostala niti sled. Razneslo ga je na drobne kosce. Kaj ga je napotilo, da je na tako strašen način izvršil samomor, ni znano.

* **Trgovino so oplenili.** Neznani tatovi, najbrže cigani, so vdrli v trgovino Ivana Koržeta v Cirkovcah in odnesli raznega blaga v vrednosti preko 10.000 dinarjev.

je marsikatero deklet začelo misliti na J. posestvo, cedno hišo, ki jo je za Mešk. Lenčko pobelil, in rodovitne njive in lepe travnike. Nič več ga niso tako zasnehovale kakor nekoč, celo dejale so, da je pameten fant, ker ne verjame vsaki Materne deklet, ki so bile že prekoračile prava leta za ženitev pa so ga vedno pogosteje hvalile svojim hčeram.

Posebno vneta zanj je bila Kobanova Meta na Podlehniku nedaleč od Jokove hiše. Bila je vdova in imela je dve hčeri: Mico in Lizo, zemlje pa komaj toliko, da so se s težavo življale. Že za časa, ko je Jokova mati živela, je večkrat premišljala o tem, kako bi spravila eno hčer na Brezovce. Toda tedaj je živela še Mihovka, s katero sta imeli še star neporavnani račun. Zdaj pa prav za prav ni bilo nobene ovire, kakor si je Kobanovka mislila.

»Kako, Jok?« ga je vprašala nekoč, ko sta šla skupaj od rane maše.

Ker Jok ni odgovoril, je pristavila določeneje:

»Mislim, kako boš brez ženske?«

Jok je pogledal po travnikih okoli sebe in se nasmehnil:

»Ne bo sile, mati.«

Več ni spravila tistega jutra iz njega.

Kmalu nato je začela redno hoditi tudi ob delavnikih k maši, kar se prej nikoli ni dogajalo. Neprestano je iskala prilike, da spregovori z njim kako besedo in ga vpraša, kako je doma. Potem je nekoč prišla pred mašo k njemu na dom.

»Dolgo je še do maše, pa sem se oglašila,« je dejala in se kar lotila dela. Tega pa je bilo toliko, da sploh do besede ni mogla priti. Lonci niso bili umiti že od bogve kdaj, v edi-

ni so ni bilo pometeno, sploh je bilo vse narobe.

Jok se je sprva branil, češ da ni treba in da je zanj dobro, kakor je, naposled pa se je kar mirno vdal.

Nato je še večkrat prišla »mimogrede« (kakor je dejala) in venomer napeljevala pogovor na to, da je Joku potrebna ženska roka. Toda Jok je ostal, kar se te reči tiče, pri svojem. Sicer pa tudi ni slutil, kam meri Kobanovka, čeprav so vedeli to vsi Brezovci in še nekaj far naokoli.

Ko pa je naposled le spoznal, da sam vsega ne zmore, si je dobil pastirja.

Gabova Liza pa se je ponorčevala iz Kobanovke:

»Si mislila, da ga boš? Pa je on tebe: tri mesece mu ni bilo treba plačevati ne hlapca ne deklet.«

A zgodilo se je nekaj še bolj nenavadnega: lepega jutra sta prišli k maši Liza in Mica. Jok ju sicer ni opazil, a opazili so ju drugi. Čez nekaj dni pa ju je opazil tudi on, ko je pogrnil obhajilno mizico in sta obe hkratu pristopili k obhajilu. Mica je celo pokleknila prav blizu njega. To se je ponavljalo jutro za jutrom; in Jok se ju je tako navadil, da se mu je kar čudno zdelo, če ju ni bilo. Tudi je včasih med potjo spregovoril z Mico ali Lizo, vendar pa samo o rečeh, ki so se tikale zemlje ali cerkve. Kmalu je spoznal, da sta najpobožnejši dekleti pod zvonom sv. Martina in zelo ju je čislal. Ko se je pozneje dogodilo, da se je — kakor prej mati — oglašila pri njem Mica ali Liza (obe hkratu se nista nikoli), se mu to ni zdelo nič čudnega in ga ni niti najmanj vznemirjalo.

* **Tatvine v trgovini pred sodiščem.** Pred malim senatom v Mariboru se je vršila razprava zaradi velikih tatvin, ki so se izvršile lani v Škofovi trgovini na Aleksandrovi cesti v Mariboru. Spričo obtožbe, da so odnesli blaga za skoro 37.000 dinarjev, so se morali zagovarjati 54letni delavec Ferdinand Raner, njegova žena Pavla in prodajalka Angela Zagorškova. Obtožnica je Ranerju očitala, da je nagovarjal učenca pri trgovcu Škofu k tatvini in da je ukradene predmete prodajal raznim strankam pri Sv. Petru in drugod. Ferdinand Raner je bil obsojen na 13 mesecev robije. Pavla Ranerjeva na šest mesecev strogega zapora pogojno za dobo petih let, Angela pa na en mesec zapora, pogojno za dobo treh let.

* **Oče je zabodel sina.** Pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah so bili v vinogradu posestnika Rojsa zaposleni viničarji, ki so po končanem delu šli v neko gostilno, kjer so se opijani. Med viničarji je nastalo prerekanje, ki se je končalo s pretepom, v teku katerega je 66letni viničar Jožef Verčič zabodel z nožem svojega 39letnega sina Jožefa v desno ramo. Sin se je zgrudil na tla in obležal v mlaki krvi nezavesten.

* **Lopovi so opustošili vinograd.** Posestniku Skrabutu Vinku v Zgornji Polskavi so neznan zlikovci porezali preko 40 vinskih trt in razbili okna na verandi stanovanjske hiše. Orožniki iščejo siroveže.

* **V pijanosti je ubil brata.** Pred malim senatom celjskega sodišča se je zagovarjal Vreš Ivan, 22 letni posestnikov sin iz Žahenberca pri Rogatcu, ker je marca letos prerezal z nožem vrat svojemu bratu Antonu, ki je zaradi hude rane izkrmavel. Ivan Vreš je svoje strašno dejanje priznal. Povedal je, da je kopal poleg drugih delavcev v vinogradu posestnika Polajnarja Matevža. Njegov tri leta mlajši brat pa je kopal v sosednem vinogradu, a zvečer so se vsi skupaj vračali domov. Ivan Vreš je bil precej vinjen. Med potjo ga je nekdo napadel, kar ga je strašno razjezilo. Med tem pa je prišel k njemu njegov brat Anton, ga zgrabil in vrgel ob tla. Obdolženec se je hitro pobral, potegnul iz žepa nož in brata vsekal z nožem v vrat. Sodišče je obsodilo Ivana Vreša na tri leta robije in triletno izgubo častnih pravic.

* **Ne shranjujte denarja v cunjah.** 85-letni vdovi Elizabeti Petrovičevi je iz kuhinjske omare v njenem stanovanju v Taborski ulici št. 11 v Mariboru izginilo 200 dinarjev. Neznani tatovi so ji zraven tega odnesli tudi

1000 dinarjev v gotovini in dve hranilni knjižici, skriti med cunjami na podstrešju.

* **Velike tatvine v Mariboru.** Veliko razburjenje je zbudila v Mariboru vest o odkritju velikih tatvin v Nabavljalni zadrugi železniških uslužbenec na Frankopanovi cesti. Tatvine segajo že več let nazaj in gre za škodo do 150.000 Din. V zvezi s tem so bile izvršene tudi mnogoštevilne hišne preiskave na Teznev, v Studencih in na Pobrežju. Zaradi podanega suma je bilo aretiranih več ljudi.

* **Bivši mojster poglavar tatinske tolpe.** Ljubljanska policija je aretirala 30-letnega Jožefa Ferjančiča, bivšega pekovskega mojstra, ki je po rodu iz Podsrede in je imel svojo obrt v Mostah. Že pred leti pa se je začel ukvarjati s tatinskim poslom. Vlomilska tolpa, ki je bila zadnji čas tako marljivo na delu po vsej ljubljanski okolici, je bila pod vodstvom Jožefa Ferjančiča. Člani njegove družbe so med drugim vlomili v cerkev v Kosezah odkoder je izginila monštranca s kelihom, pa še nekaj druge srebrnine in drobiža, in v Trobčevo gostilno v Št. Vidu. Kradli pa so tudi po vaseh pod Šmarno goro, Mostah, Fužinah, Šiški, Dolnicah in Podutikom.

* **Zločin ali nesreča.** Nedavno so železničarji na poti od Rajhenburga proti Vidmu opazili v Savi truplo neznan utopljenke. Truplo so potem spravili na breg. Utopljenka je močna ženska, visoka 180 cm, polnih lic, črnih las. Oblečena je v temnomodro plaščno obleko iz kotenine, ki je ob pasu prevezana z vzorčastim trakom. Pokojnica je stara kakih 30 let in je kmetskega ali delavskega rodu in je v vodi ležala teden do 14 dni. Posebno pozornost so zbudile izredno hude poškodbe, ki jih ima utopljenka na glavi. Najbrž je postala žrtev zločina.

* **Četrta milijona je poneveril.** Domžalsko orožništvo je prišlo 37-letnega Ivana Cedilnika z Rodice pri Domžalah, blagajnika in knjigovodjo podjetja »Universale« v Domžalah. Cedilnik je v teku let poneveril okoli 250 tisoč Din in morda celo več. Cedilnik noče priznati, kam je denar spravil. Orožniki so ga oddali sodišču v Kamniku, kjer se preiskava proti njemu nadaljuje.

* **Dosmrtna ječa za Adlerja potrjena.** Apelacijsko sodišče v Ljubljani je potrdilo sodbo proti Karlu Adlerju, ki je novembra lani v Št. Ilju pri Mariboru ubil in oropal poštnega sluga Ludvika Žunka in bil obsojen na dosmrtno ječo.

* **Enoletnega fantka je pustila v gozdu.** Nedavno se je pojavila v Mislinju mlajša žen-

ska, ki je nosila v naročju leto dni starega fantka in ga ponujala raznim ljudem za svojega. Ljudje pa so malčka odklanjali. Nato se je ženska napotila v Malo Mislinjo, pa je tudi tam morala brez uspeha oditi. Šla je potem skozi gozd posestnika Franca Planička in otročička pustila v grmovju. Ko se je vračala sama brez otroka, se je ljudem to zdelo sumljivo. Hitro so obvestili o tem mislinjske orožnike, ki so žensko dohiteli. Povedala jim je odkrito, da je otroka odložila v gozdu in je šla potem z njimi nazaj do mesta, kjer je bil jokajoči fantek. Otroka je začasno zdaj vzela k sebi posestnik Karol Kričej. Ženska je povedala, da se piše Marija Goričanova. Stara je 27 let in doma od Sv. Janža na Vinski gori.

* **Domač hlapec požigalec.** Pri Antonu Müllerju, vinskem trgovcu in gostilničarju v Stobu je bil zaposlen 28-letni hlapec Martin Esih. Ta je 8. t. m. okopal zemljo na vrtu svojega gospodarja. Pozneje je pripovedoval gospodarju, da ga je pri tem delu zmotil tujec in ga vprašal, ali je kaj gasil na Skrjančevem pri Radomljah in v Biščah pri Ihanu. Večer poprej je namreč tam gorelo. Esih je odgovoril, da ni pomagal gasiti. Po njegovem pripovedanju pa se je tujec zakrohotal in dejal, da bo drevi gorelo v Domžalah. Esih tega svojemu gospodarju ni sporočil takoj, temveč šele opoldne pri kosilu. G. Müller je seveda takoj odredil stražo in opozoril tudi sosede na nevarnost. Zvečer so pri Müllerju res opazili v skednju med steljo gorečo svečo. Orožniki so iskali požigalca in ga naposled našli v osebi hlapca Martina Esiha samega, ki si je povest o tujem požigalcu izmislil, da bi laže zanetil skedenj svojega gospodarja. Orožniki so odgnali požigalca v sodne zapore v Kamniku.

* **Namesto k vojakom v smrt.** V noči na soboto so neki fantje na Ljubenski gori jemali slovo od svojega fantovanja. Drugi dan bi namreč morali k vojakom. Med njimi je bil tudi 23-letni Primc Jože iz Velikega Podljudna. Pili so in se kmalu spopadli. V pretepu je nekdo udaril Primca s kolom po glavi. Za dobljenimi ranami je Primc že drugi dan umrl.

* **Draginja narašča.** Kljub temu, da so vsi tovarnarji podražili svoje izdelke za 10 do 25 odstotkov, prodaja STERMECKI v CELJU sedanjo zalogo po starih cenah. Pridite kupit, oziroma naročite hitro, da ne zamudite te ugodne prilike

Mesec je minil za mesecem, a Mica in Liza sta bili še prav tam kakor v začetku. Kobanovka je postajala že nestrpna; posebno jo je jezilo, ker je med tem časom izgubila že marsikakšno priložnost za svoji hčeri. Spoznala je, da z Jokom res ne bo nič. Zato lepega jutra ni bilo k maši več niti Mice niti Lize. Jok se je sicer začudil, pa nič več. Mirno kakor prej je živel v svoji koči, opravljal s pastirjem živino, vsak prosti čas pa je žrtvoval cerkvi.

Zgodilo pa se je, da ga je župnik nekega zimskega popoldneva poslal k sosednemu župniku. Tam se je toliko časa zamudil, da se je vračal pozno ponoči domov. Navadno je hodil tiho, tega večera pa mu je dajalo vino toliko poguma, da si je zdaj pa zdaj zavriskal. Dopel je prav nad Kobanovkino hišo, ko ga je nenadoma obkolila gruča fantov.

»Glejte, Mihov Jok je! Spet je hodil vasovat! Zanj ni v Brezovcih dovolj lepega dekleta, k nam si je prišel ponjo! Čakaj, ti bo mo že dati naših deklet!« so vse vprek kričali. Eden izmed njih je že skočil v gozd, drugi pa je segel v žep.

Jok se je nekaj časa začuden oziral okoli sebe in jim dopovedoval, kje je bil, toda ko je spoznal, da fantje ne poznajo šale, jo je ucvrtil po hribu navzdol. Fantje so drli ka njim. Kam, se je Jok v strahu izpraševal. Do doma je predaleč, edina rešitev je Kobanovkina koča! Komaj se je tega jasno zavedel, že je planil h koči, zakričal skozi okno, naj mu odpro, in že je bil v prostorni prednji sobi.

Fantje so še nekaj časa kričali okoli oken, nato so se pa razgubili. Jok je sedel prestrašen na stol, ki mu ga je ponudila Kobanovka

in ni mogel spraviti besede iz sebe. Kobanovka pa ni mogla skriti tihega veselja.

Ko se je Jok čez čas hotel odpraviti domov, ga je Kobanovka zadržala:

»Za božjo voljo, Jok, zdaj vendar ne boš hodil domov. Gotovo te čakajo spodaj v klanču. Veš, da se bojim zate. Kar pri nas spi!«

In dala mu je svečo, ga odvedla skozi vežo, potisnila v zadnjo izbo ter odšla.

Jok je sedel nekaj časa na stolu ob vratih, nato se pa začel ozirati okoli sebe. Tedaj pa je z grozo opazil v izbi dve postelji in na eni Lizo, na drugi pa Mico. Kar zona ga je obšla; roka mu je začela tako drhteti, da je sveča zatrepetala in je hotela vsak čas ugasniti. Bil je tako zmeden, da ni mogel storiti drugega kakor sedeti s svečo v rokah in strmeti predse.

»Kar s svečo si prišel?« ga je smeje se nagovorila Mica, ki je bedela že ob njegovem prihodu. Dvignila se je v postelji, se uprla na komolec in tako pogledala Joka, da ga je obšla mrzlica.

V tem se je prebudila še Liza; široko je odprla oči in se začudila:

»Jok, ti si prišel?«

Toda Jok ni ne odgovoril, tuč ganil se ni s svojega mesta. Čez čas se je sicer spomnil, da je edina rešitev zanj, če pobegne, toda nekaj nerazumljivega ga je priklepalo tako trdno na stol, da se ni niti ganil. Mica in Liza sta sicer poskušali začeti pogovor; Mica, starejša in tudi zgovornejša, je sedla celo k njemu, toda Jok ni dal glasu od sebe. Samo čakal je, da se čimprej zdani, Mico je končno zazeblo in se je vrnila v posteljo ter

kmalu zaspala, za njo pa še Liza. Jok pa je strmel v svečo, dokler ni dogorela, nato pa poslušal neenakomerno dihanje obeh sester. Tudi zadremal je nekoliko, vendar pa se je takoj ob prvem svitu prebudil. Vstal je, da se odpravi in gre zvonit jutrnico. A Mica ga je slišala in takoj skočila iz postelje:

»Čakaj, Jok, grem s teboj. Imam opravke v vasi!«

Jok jo je nerad počakal; tako sta šla počasi proti cerkvi. Nesreča pa je hotela, da ju je nekaj korakov od hiše srečala Gabova Liza. Sprva od začudenja ni mogla niti spregovoriti; šele ko sta bila mimo, je zamajala z glavo; »Tako tako! Pa se dela, kakor da bi bil živ svetnik! To bo pa imenitna novica za Brezovce!«

3.

Toda tudi ta dogodek ni spravil Joka iz ravnotežja. Nekaj dni ga je sicer čudno vznemirjal, potem pa ga je pozabil in njegovo življenje je teklo prav tako mirno kakor prej.

Ni ga pa pozabila Kobanovka. Dve nedelji pozneje se je oglasila po večernicah pri Joku. Ko je prišla, pa ni prišla za delo, marveč je togotna bruhnila iz sebe:

»Torej kako misliš, Jok?«

Jok jo je presenečen pogledal, nato pa se je nedolžno nasmehnil in dejal kakor običajno na takšna njena vprašanja:

»Saj gre mati, saj gre.«

»Seveda gre! Tebi, toda kaj bo z našo Mico?«

»Z vašo Mico?«

* Dva vloma v cerkev in v župnišče. Pred kratkim so roparji vdrlji v kapucinsko cerkev v Gorici. S silo so nato odprli nabiralnike, kjer pa ni bilo mnogo denarja. Ukradli so tudi nekaj zlatnine. Prav tako so vdrlji neznanci v cerkev v Tržiču v Julijski krajini-kjer so pokradli mnogo dragocenosti z oltarja in s sohe Matere božje. Nadalje so neznani tatovi vlomili v župnišče v Kalu pri Kanalu in odnesli mnogo denarja.

* Stiri konje so ukradli. V Grčaricah na Kočevskem so neznani tatovi ponoči ukradli enemu gospodarju dva konja, dvema pa po enega. Tatovi, najbrž cigani, so bili bosji. Obiskali so še kakih pet hlevov, a sreča jim tam ni bila mila. V enem hlevu konj sploh ni bil privezan, ampak samo ograjen. Tat pa ni imel pri rokah vrvi, da bi ga privezal. Vse konje so odvedli čez Svinjsko goro proti Ložinju. Orožništvo tatove zasleduje.

* Vlom v garažo. Mikovi v Lokah pri Krašnji imajo za prevažanje blaga svoj tovorni avto. Nedavno ponoči pa je neznanec vlomil v garažo in odnesel z avta nekaj vreč fig in moke.

* Podivjanci. Ko se je vračal 30 letni posestnikov sin Adolf Ludvik skozi Pragersko na kolesu v Polskavo, ga je na samotni poti napadla tolpa podivjanih smrkavcev in ga z noži pobila na tla. Nekdo ga je zabodel v prsi. Po dejanju so se sirovine razbežale, svojo žrtev pa pustile sredi ceste v krvi. Ko so krvavega kolesarja našli ljudje, so takoj poklicali zdravnika, ki je odredil prevoz v mariborsko bolnišnico.

njim, ustrelil in ga zadel v roko. Mahnič je hitel po stopnicah v spalnico po puško in že jo je držal v rokah, ko je začel ropar spet streljati za njim. Zadel ga je v srce, potem je pa pobral denar in zbežal. Zunaj ga je čakal pajdaš z avtomobilom in tako sta odnesla pete. Pokojni Mahnič je bil star 39 let. Doma je bil iz Sežane.

V North Chicagu je umrl Anton Šušteršič, star 52 let, doma z Verda. — V Schumacherju je umrl Franc Horvat, doma iz Hinj pri Žužemberku. Nekaj tednov prej je umrla njegova žena Marija rojena Fuginova. — V Calomettu je umrla Lucija Roginova, stara 62 let. — Žrtev avtomobilske nesreče je postala v Clevelandu Marija Kmetova, rojena Radencičeva, stara 24 let. — V Prestu je umrla Frančiška Majdirjeva, stara 93 let, doma iz Moravč. — V Clevelandu je pobrala pljučnica Franca Stanonika. Pokojnik je bil star 62 let in doma iz Horjula. — V Milwaukeeju sta umrla Ferdinand Slapnik, star 45 let, doma iz St. Janza na Dravskem polju, in Alojzija Gerakova, stara 52 let, doma iz Ljubljane. — V Sheyboganu sta umrla Martinšek, star 45 let, in Jožefina Zupančičeva. — V Pueblu je umrl Franc Križman, star 57 let, doma iz Strug na Dolenjskem. — V Fontani je umrla Uršula Pečnikova, stara 49 let, doma iz Koprivnice. — V Clevelandu sta umrla še Marija Fabijanova, rojena Vidrihova, stara 37 let, in Marija Fortunova. — V Ambridgeju je umrl Anton Kirn, star 63 let.

V premogovniku v Livingstonu se je smrtno ponesrečil Miha Cerar, star 50 let, doma z Brezovice pod Sv. Goro pri Litiji. Zapušča ženo in tri sinove.

Žrtev nesreče je postal v Clevelandu Janez Tomšič, doma iz Male Llove pri Dobropolju, star 59 let. Ko se je vračal z dela, je prišel pod avto in zadobil smrtno poškodbo. Druga žrtev avtomobilske nesreče v Clevelandu je postal France Pangerc, star 21 let. Mučil se je pri svoji zaročenki Ivanki Korcaljevi pa sta ga na cesti povozila kar dva avtomobila.

Iz Gladbecka (Nemčija) nam pišejo: Jugoslovnsko narodno žensko društvo kraljice Marije je zvesto svoji zvezi in ne držijo nasprotne govornice. Naše društvo ne mara razdora, kar naj si zapomnijo vsi, ki s spletkarjenjem samo netijo sovraštvo med rojaki.

BANKA BARUCH

11, Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vrh vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija št. 1458-66, Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

Noši na tujem Iz kolonij naših ameriških rojakov

Cleveland, marca.

V Clevelandu je bil marca izvršen drzen roparski umor. Franc Mahnič je imel v mestu gostilno in pri njem so delavci radi menjavali čeke. Tudi usodnega dne je bilo pri njem kakih 25 delavcev, ko je naenkrat stopil ropar in zaklical, naj dvigne roke. Mahnič je imel pri sebi 2000 dolarjev, da bi menjal delavcem čeke. Skočil je iz gostilne v stransko sobo, ropar se je pa pogoljal za

Kaj počnejo zločinci tik pred usmrtitvijo

Neki ameriški list se je obrnil na visokošolce ameriških vseučilišč z vprašanjem, kako bi preživel zadnjih 24 ur, če bi zagotovo vedeli, da bodo drugi dan usmrčeni na električnem stolu. Na to čisto ameriško vprašanje je prišlo nekaj tudi prav ameriških odgovorov. Neki študent je odgovoril, da bi zadnjih 24 ur preplesal, drugi, da bi drvel z avtomobilom po Newyoriku, ne da bi se zmenil za prometne stražnike. Seveda so ti odgovori lahkomišelní. Če bi šlo zares, bi pač čisto drugače preživljali zadnjih 24 ur.

Nihče izmed onih, ki so zaključili svojo

življenjsko pot v celici smrti, ni bil tako vesel kakor James Keesee. Ob koncu leta 1920 je moral mož sedeti na električni stol, ker je bil s tremi pajdaši umoril sprevodniška cestne železnice. Na večer pred usmrtitvijo je prišel k njemu v celico višji paznik in ga vprašal, kako se počuti. Keesee se ni dal motiti. Mirno je končal risbo na steni, da bi se tako ovekovečil, potem pa je odgovoril: »No, kaj ni neumno usmrtiti človeka, ki je tako nadarjen za risanje kakor jaz?« Kot glavni zločinec bi moral biti po zakonu usmrčen zadnji. Ko je prišla ura usmrtitve in so

»Z našo Mico, da. Kako misliš?« je ponovila odločneje. Ko pa se Jok vendar ni mogel domisliti, kaj je napravil Mici, je sedla za mizo in nadaljevala: »Mislim, da si svetnik, zdaj pa vidim, da si še slabši kakor najhujši ponočnjak. O, zakaj sem ti le odprla kočo! Naj bi te bili rajši poštono premilitali!« Ko pa Jok še zdaj ni vedel, česa ga dolži, je spet planila pokoncu in se z dvignjenimi rokami ustavila pred njim. »Povej, sli se ti nič ne smili ubožica! Že ves teden je ne morem spraviti iz liše; Gabova Liza je s svojim predolгим jezikom raznesla vajino sramoto po vsej fari, zdaj pa še tebe ni od nikoder!«

Jok je zazijal:

»Kaj imam vendar opraviti v vašo Mico?«

»O, križani Jezus, zdaj bo še pa tajil!« je začela vpiti Kobanovka tako na glas, da jo je bilo slišati na cesto. »Kdo pa je spal pri njej, če ne ti!«

»Spal?« je zajecjal Jok in zardel. »Saj sem vendar vso noč presedel na stolu!«

»Da bi ti kdo verjel!«

»Toda saj vendar lahko Liza pove,« je Jok skoraj zajokal.

»Seveda lahko pove in je tudi povedala, kako je bilo. O, da ne bi bilo tako! In to se je moralo zgoditi moji Mici,« je nadaljevala Kobanovka s pretresljivim glasom, nazadnje pa se je vsa skrušena sesedla za mizo in glasno zajokala.

Jok se je prestrašen oziral zdaj nanjo, zdaj na svete podobe, ki so visele po vseh stenah, Kobanovka pa se je kmalo utolažila, obrisala si je solze, sedla k Joku in dejala s prijaznejšim glasom: »No, Jok, saj to ni

takašna reč. Vzela se bosta in vse bo dobro.« Zdaj pa je Joka dvignilo:

»Vzela?«

»Seveda, saj ti si ji vseč in tudi ona menda ni napačna. Brez nič je tudi ne bom pustila od hiše. Pridi v nedeljo in se bomo zmenili.«

»Jok je nekaj časa molčal, ko se je Kobanovka odpravljala, misleč, da je vso stvar dobro uredila, pa je dejal nenadno trdo in odločno:

»Kakor mi je Bog priča, vam povem, da nimam z vašo Mico ničesar in je tudi ne bom jemal!«

»Bomo videli!« je še vzkliknila Kobanovka in odhitela.

Zdaj so nastopili za Joka hudi dnevi. Kobanovka je prišla še dvakrat; na vsak korak pa ga je ustavljal ta ali oni in ga vprašal, kdaj se bosta vzela z Mico. Najhujše pa je bilo v cerkvi, ko je Jok čutil, kako so uprte vanj oči vseh faranov. In ko je hodil s puščico po cerkvi, je videl, kako so se zadrževali s komolci, in slišal, kako so si pošepetavali in se nasmihali. Celo gospod župnik ni bil več z njim tako ljubezniv, Jok je trepetal, da bo tudi on vsak čas spregovoril reči, o kateri pa se je čutil popolnoma nedolžnega.

In res, še prehitro se je zgodilo.

Že dve nedelji potem, ko ga je obiskala Kobanovka, mu je župnik v zakristiji dejal, naj se oglasi po večernicah v farovžu.

Župnik dolgo časa ni mogel z besedo na dan. Hodil je sem in tja po sobi, nato pa sedel in pobobnil s prsti po mizi in spregovoril, ne da bi se ozrl na Joka, ki je ves v strahu

stal ob vratih in vrtel v rokah svoj oguljeni klobuk:

»Jok, kaj takega sem moral slišati o tebi. Tega nisem pričakoval. Pa če se je že zgodilo, to ne bi bilo najhujše, najhujše je to, da nočeš stvari poravnati, kakor jo mora poravnati vsak krščanski človek.«

Joku so se tresla kolena, v grlo ga je tiščalo in solze so mu silile v oči, vendar je spregovoril:

»Gospod župnik, nedolžen sem...!«

A župnikov obraz je postal še nejevolnejši:

»Tako nedolžen, kakor si bil pri Lenčkinem vasovanju, ne? Ali moreš tajiti, da si zjutraj ob treh prišel z Mico iz hiše?«

»Ne, toda...«

»Ne bova lovila slepih miši, Jok. Star sem že in izkušen. Da ne bo med nama zamere in da se stvar uredi, kakor je prav, bosta prišla z Mico v nedeljo k zapisovanju. Saj tako ne moreš brez ženske in Mica ne bo napačna. Pred leti so sicer nekaj govorili, a od tedaj ni čuti o njej nič slabega.«

Župnik je že vstal, a Jok se še ni gnil z mesta; nekaj časa je še molčal svoj klobuk v rokah, nato pa dejal:

»Toda tu je vmes še druga reč, gospod župnik...«

»Nič ni vmes, ga je prekinil župnik, ga potrepiljal po rami in nadaljeval z nasmehom: »No, mežnaril mi boš kljub temu, čeprav boš imel polno kočo otrok!«

Jok je sicer drugi dan spet napeljeval po maši pogovor na to stvar, a župnik ga je zavrnil:

»Ne bodi otročji! Oženj se boš in amen!«

prvega obsojenca odvedli na morišče, je postal drugi nemiren. Tedaj je pa zadonel po hodnikih mračne kaznilnice krasen tenor. Keesede je pel veselo popevko, da bi razveselil svojega tovariša.

Nekdo je umoril svojo sestro, da bi se ne omožila z možem, ki ga je sovražil. Bil je obsojen na smrt in zadnjo noč pred usmrtnitvijo je prosil jetniškega zdravnika, naj mu preskrbi nove naočnike, da bo bolje videl in da bo gledalcem bolj všeč. Njegovi želji je bilo ustrezno in zločinec je stare naočnike podaril pazniku za spomin.

Zadnja želja nekega drugega zločinca pred usmrtnitvijo je bila šopek rdečih nageljnov. Enega si je zataknil v gumbnico, druge pa je razdelil med paznike, od katerih se je poslovil z besedami: »Na svidenje tovariši!»

Naravnost presenetljiva je bila hladnokrvnost, s katero se je pripravljala na smrt neka morilka. Ko so ji sporočili, da je njena prošnja za pomilostitev odklonjena, si je začela šivati v celici novo obleko. Na večer pred usmrtnitvijo je z veliko slastjo povečerjala in dejala, da se češnje zavitek ni posrečil. Še zadnjo uro pred smrtjo je hitro prena-

redila svojo obleko, ker ji ni bila všeč. In ta ženska je z lastnimi rokami zadavila svojo pastorko zaradi dediščine.

Drugi kandidat smrti, ki je umoril stražnika, se je bavil v celici smrti z risanjem.

Ko so prišli ponj pazniki, da bi ga odvedli na morišče, je vzkliknil zasmehljivo: »Rad bi končal to risbo pred svojim transportom v pekel.« Kot strasten kadilec je kadil na poti k električnemu stolu cigareto. Ko so ga privezali, je vprašal: »Ali smem še enkrat potegniti?« Potem pa je cigareto ugasnil in si jo zataknil za uho, češ: »No, gospodje, zdaj pa lahko začnete!«

Neki Belgijec je s tolikim zanimanjem zasledoval dogodke na raznih bojiščih med svetovno vojno, da je še sedeč na električnem stolu vprašal, kakšen je položaj v Evropi. Njegove zadnje besede so bile: »Ah če bi mogel izvedeti, kdo bo zmagal v vojni!« Neki prijatelj glasbe je prosil pred usmrtnitvijo, naj mu prinese kitaro, na katero je igral do zadnjega trenutka. Na zadnji poti so mu moral igrati Chopinovo »Žalno koračnico« na klavir, ki so ga morali postaviti na hodnik, po katerem je stopal na morišče.

Zdravilne skrivnosti kitajskih zdravnikov

Evropci si domišljajo, da je naša zdravilna znanost na višku, vendar znajo kitajski zdravniki še spretneje ravnati z bolniki kakor pri nas. Anglež Etherton, ki je mnogo potoval po tujih krajih Daljnega vzhoda, obravnava v svojih spisih prav zanimive zgodbe, ki jih je doživel tamkaj. Tako pravi, da so Kitajci najbolj nadarjeni zdravniki vzhodnega sveta. Neverjetno dobro poznajo človeško telo in zdravilnost posameznih zelišč.

Nekoč je opazoval čislane kitajskega zdravnika, ko je ta drl nekemu zob. Zdravnik je bolni zob podrgnil z nekakim belim praškom, ki je dišal po kafri. Ko je prašek zob omotil, je zdravnik zob zagrabil ne s kleščami, ampak s prsti ter ga je rahlo majal sem ter ja. Ko je bil zob čez kakih 30 sekund že

dovolj omajan, ga je zdravnik brez vsakega napora izluščil iz čeljusti, kakor potegnemo iz steklenice plutovinasti zamašek.

Ko se je Anglež temu čudil, mu je rekel stari kitajski zdravnik: »Pokažem vam nekaj, kar vas bo kot Evropca še bolj zanimalo!« Povedel je Angleža k drugemu bolniku. Ta se je bil pri neki nezgodi močno poškodoval. Ležal je tam z oteklimi nogami, ki so bile polne krvavih podplutb. S takimi nogami se bolnik seveda ni mogel ganiti. Zdravnik je bolečo nogo zdrgnil z nekako rumenkasto maščobo, nato je nogo natezaval in čez nekaj časa spet ponovil drgnjenje z maščobo. Zatem je nogo vnovič obvezal. To je večkrat ponovil. Angležu se je zdelo, da bolnik pri vsem tem ni čutil nikakih bolečin. Očitno je tista

rumenkasta maščoba bila taka, da je lajšala bolečine. Ko je čez dalje časa zdravnik spet obvezal nogo, se je bolnik lahko brez bolečin vzdignil in odšel.

Anglež je seveda prosil kitajskega zdravnika, naj mu pove skrivnost svojega zdravljenja. Toda Kitajec ni hotel izdati svoje skrivnosti. Kitajske zdravilske skrivnosti se podedujejo od roda do roda in ostanejo na vedno zaprte tujcem. Pač pa kitajski zdravniki vneto študirajo tudi evropsko medicino ter tako izpopolnjujejo svoje znanje.

× **Nevarnost lakote v Rusiji.** Po časopisnih vesteh grozi letos Rusiji suša, poleg tega pa je tudi manj zemlje posejane kakor druga leta. Po vesti moskovske »Pravde« je bilo do 20. marca posejano le 1.147.000 ha zemlje, med tem ko je je bilo lani v istem času posejane 6.158.000 ha.

× **Kam dovede človeka ljubosumnost.** V vasi Standharju ob nemško-poljski meji je 35-letna kmetica Helena Praszakawa, ki je bila že deset let vdova, pred kratkim sprejela v službo 12-letnega pastirčka, ki mu je pa strogo prepovedala stopiti v hlev k živini. Vsa dela tam je opravljala sama. Seveda je ta prepoved zbujala dečkovo radovednost in te dni, ko gospodinje ni bilo doma, se je fantič skrivaj splazil v hlev. Tam je odkril v neki jami, ki je bila pokrita z deskami, čisto golo dekle, ki je bilo s kratko verigo prileto k železnemu obroču. Deček je šel naravnost na orožniško postajo in je tam povedal, kaj je videl. Orožniška patrolja je prišla kmalu potem na kmetijo in je ugotovila, da je imela kmetica v hlevu zaprto svojo 20-letno hčer. Dekle je bilo strahovito zanemarjeno. Že štiri leta je tičalo v svoji ječi. Mati je bila tako grozovito ravnala z njo, ker se je bila kot najlepša mladenka v vasi pridobila ljubezen mladega moža, za katerim je bila kmetica sama gledala. S ponarejenimi pismi je Praszakawa slepila ljudi, da je njena hči v Berlinu. Sedaj so jo seveda aretirali, dekle pa so oddali v bolnišnico.

Po Sloveniji gre glas: »Domovina« je za nas

Kaj je zdaj preostalo ubogemu Joku drugega, kakor da se je vdal v svojo usodo!

4.

Na Jokovi svatbi je bilo veselo kakor že dolgo ne. Zakaj bi tudi ne bi bilo, saj nihče ni pričakoval, da bo kdaj na Jokovi svatbi, da se bo lahko v njegovi nizki koči nasmejati, naplesati in napiti. Bilo je, kakor bi se bil zgodil čudež. Najbolj razigrana pa je bila nevesta. Le Jok se je držal že ves dan tih in čemerno. Na večer se mu je sicer nekoliko razvezal jezik, tudi se je zdaj pa zdaj ozrl na nevesto, močno in zdravo, ki je kar kipeła od življenja in se neprenehoma obračala k njemu, podajajoč mu najlepše kose mesa in malivajoč mu vina. Tudi plesati je šel, čeprav se je tako nerodno vrtel, da se je videlo, da prvič pleše. Bili so trenutki, ko mu je bilo prav prijetno pri srcu. Čemu tudi ne? Videl je, da je dobil v hišo krepko ženo, saj se je zadnje čase že res naveličal kuhanja in drugih ženskih del. Tudi nekam pretiha mu je postala hiša, Mica pa je imela glas, ki je kar odmeval po hiši. Res, včasih mu je bilo, da bi kar poskočil, objel nevesto in zavriskal. Toda vselej tedaj se je oglasilo od nekod nekaj strašnega. Sredi smeha se mu je lice zresnilo, beseda mu je zastala v grlu in stemnilo se mu je pred očmi ob misli, kako naj spravi v sklad svojo zaobljubo in to, kar se pravkar dogaja. Dobro je bilo, da ni utegnil mnogo razmišljati o tem, kajti že mu je napil starešina, že se je nevesta nagnila k njemu, že celo Gabova Liza se je oglašala ne- prestano: »Bog živi ženina, Bog živi!« Venomer si je želel, da bi čas še počasneje potekal; a z grozo je moral končno opaziti, kako so svatje pospravili drugo jed za drugo, se naposled zabavali le še ob vinu; in že so začeli odhajati drug za drugim. Še nekaj

dvoumnih opazk in Jok je ostal sam s svojo nevesto...

Ko so drugo jutro prišli bližnji sorodniki po Joka in Mico, da odidejo še na nevestin dom, so nekatere ženske takoj opazile Mico'n čemerni obraz. Namigovala so si, a rekla ni nobena ničesar. Le Gabova Liza ni mogla držati jezika za zobmi: »Če bo tako, ne bo ostala dolgo pri njem!« je pošepešila svoji sosedici.

Toda vendar je ostala.

Minili so meseci. Jok se prav nič ni spremenil. Mica, prej vesela in razposajena, pa je postajala čedalje bolj zadirčna. Najbolj jo je jezilo, ker so ju spraševali vedno pogosteje z besedami, še bolj s pogledi, kdaj bo zibala. Z Jokom je že takoj prve dni po poroki začela ravnati kakor s hlapcem, zadnje čase pa je postala naravnost tako strašna, da je bilo celo ponižnemu Joku dovolj. Šel je k gospodu župniku in mu potožil svoje težave. Župnik je takoj dal poklicati Mico.

»Kako je z vama?« jo je trdo prijel.

Mica dolgo ni izpregovorila; ko pa je župnik ponovno vprašal, je vendar z muko povedala, da njun zakon ni takšen, kakršen bi moral biti. Župnik se je zelo začudil.

»Kako vendar? Kako pa je bilo tedaj pred poroko?«

Mica je nekaj časa v zadregi gladila predpasnik, naposled pa je le priznala:

»Saj nič ni bilo, gospod župnik.«

»Tako?« je planil župnik od mize. »Vi ste se torej drznile mene samega prevariti. Saj tako nisem mogel verjeti, ko poznam Joka, toda tako ste napejale reč, da bi še samega hudobca prestlepile! Mati toliko da ni svoje grešne duše izjokala.«

Mica se je spustila v jok, zatrjujoč, da se je celo sama spočetka branila, toda mati jo je prisilila.

Župnik je dolgo togoten hodil po sobi gor in dol, končno pa se je postavil pred Mico in dejal:

»Pa se imata rada, to se pravi, ali ga imaš ti?«

Mica je dvignila oči, si obrisala solze in pogledala župniku naravnost v oči:

»Saj ni napačen, dober človek je. Samo, kaj hočeva tako... in brez otrok...«

Župnik je še nekaj časa stopal po sobi, nato pa dejal Mico, naj gre po svojega moža.

Čez dobro uro je vstopil Jok. Župnik ga je prav tako osorno nagovoril kakor prej Mico:

»Kaj je z vama?«

»Saj sem se branil, gospod župnik«, je dejal Jok ves prestrašen.

»Branil, branil že, toda jasno nisi povedal!«

»Saj sem hotel, pa me niste hoteli poslušati«, je Jok pogumneje nadaljeval.

»Pa povej zdaj, kako je!«

Jok je povedal župniku, kakšno zaobljubo je napravil in zakaj. Župnik se je nato dolgo zamislil, naposled pa izpregovoril:

»Kaj bi zdat rajši: ali naj razveljavim poroko ali zaobljubo?«

Jok je bil v hudi zadregi in ni vedel, kaj naj odgovori, zato je župnik nadaljeval:

»Ali boš ostal zvest svoji zaobljubi in boš ostal sam vse življenje ali pa bi rajši delil svoje življenjske skrbi in radosti z Mico? Kaj hočeš? Eno ali drugo!«

»Gospod župnik«, je Jok začel sramežljivo in zmedeno, »če je tako, pa bi rajši Mico...«

★

In ni še minila pomlad, ko si je Mica že prepevala okoli hiše in je Jok spet z vedrim in svečanim obrazom prižgal sveče v cerkvi.

KONEC,

Avgust Senoa

KMEČKI PUNT

29

»Duhovni oče,« je rekel Babiću Gubec, sedeč na mizo preprostega župnišča, medtem ko je Ilija s prekrižanimi rokami stal pri oknu. »Tako ne gre več dalje! Ne, gospoda nas s svojo pravico ne bo več sleparila. Pravice ni več na zemlji. Po vašem nasvetu smo nekaj časa čakali, toda zdaj je mera polna. Duša nam je na jeziku, kri nam je stopila v glavo in če ne vzdignemo v pravem času rok, nam bo ta pijavka na Susjedu izpila še zadnjo kapljico krvi in naše roke bodo preslabe, da bi porinile nož v Tahijevo srce. Gospoda pravi, da nismo ljudje. Dobro. Dokazali jim bomo, da smo, da to zavrženo kmečko srce nosi v sebi prav toliko krvi kakor velikaško. Dokazali jim bomo, da nismo zverji. Da, duhovni oče, treba vam je vedeti, da se bo imenu našega kralja vse vzdignilo na Susjed. Ne zaradi krvi, ampak zaradi pravice se bo vzdignil kmet, ne da kolje gospodo, ampak da reši svoje pošteno življenje.«

»Otroci moji,« je pripomnil župnik blago in položil roko na Gubcevo ramo. »poslušajte, zakaj sem vas poklical. Potrpajte!«

»Potrpajte!« je planil Ilija pokoncu. »Doklej pa še, častiti gospod? Goli smo, nesrečni. Ali ne vidite, kako ljudje od gladu padajo? Gosposke kašče so polne, mi pa gladomo skorjo in moramo krmiti gosposke pse. Če kaka psica pogine, jo mora kmet plačati. Gosposki kozolci so polni, pri nas pa je komaj kakšna pest krme. Kljub temu moramo gosposko živino krmiti. Če kakšno živinčje pogine, ga moramo mi plačati.«

»Cujte dalje,« je nadaljeval Gubec. »Kaj se je pri nas zgodilo. Tahiju se je pokvarilo 1000 veder vina. Nifi za jesih ni. Naše dobro vino nam je vzel. Naenkrat pa je razglasil po vsem okraju, da nam da vina in da naj pridemo s sodi na Stubico. Tahi je potočil ljudem onih tisoč veder vina in ukazal, da mora vsak za vsako vedro plačati v osmih dneh tri zlate. Gospod, za mlakužo tri zlate, ko se za dobro vino plača samo eden. Ljudje so pobesneli, razlili Tahijevo čorbo in niso plačali. Tedaj pa so prišli Tahijevi krvniki. Za vino so vzeli kmetom goved, konje, drobnico, sploh vse. Tako si je Tahi poiskal plačilo. Nekateri vasi so se spuntale. Prišli so nad nje s koli, biči in vešali. Čemu nas je mati rodila? Čemu tlačimo to zemljo? Če ima pes zobe, maček kremplje, krokar kljun, da se branijo, imamo mi roke, trde kmečke roke, imamo več ko pes, maček in krokar, imamo pamet kakor gospoda, dušo in srce kakor gospoda in tudi naš kmečki rod je starejši ko gosposki, saj je bil naš prvi oče Adam tudi kmet. Ne bomo v čredah hiteli pod sekire kakor goved. Trpeli smo, molili, obupavali, pa smo tudi mislili in v mislih sable brusili. Vsi bomo kakor en zamah, en grom, ena strela. Temu hudiču ne moremo več služiti. Potrkali smo pri sodnišču, pa nas je Tahi oplenil, potrkali smo pri banu, Tahi je streljal na nas, potrkali smo pri kralju in Tahi nas je obešal. Zdaj bomo z jekleno pestjo potrkali na božja vrata. Saj menda Bog tudi ni izgubil srca?«

»Bog ti odpusti to besedo,« je rekel župnik s sklonjeno glavo. »Vsaka bolečina najde odziv v mojem srcu, vsaka tvoja solza odmev v mojem očesu. Tudi jaz sem se rodil pod kmečko streho, sem vaša in božja. Da, mučeniki ste, otroci moji! Toda verjemite, da božja pravica ne spi, ampak s čuječim očesom opazuje človeška dela. Ko bo mera polna, pride sodba preko noči. Ne maščujte se sami! Bog je pravičen on naj sodi. Kdo je trpel več ko božji sin pa je umirajoč odpustil svojim sovražnikom. Ali ste premislili, kaj se bo zgodilo z vami, če boste šli z bojnim orožjem nad gospodo?«

»Smo,« je odvrnil Gubec hladno. »Hudo bo, toda hujše ne more biti kakor danes. Razmislili smo vse in se dogovorili vsi kmetje od Krapine do Jastrebarskega in tudi sosede na oni strani Sotle pod nemškim jarmom ne mislijo drugače. Gospodi se seveda nič ne sanja, ker nosimo to vse skrito v srcih. Mi

nismo nikaki razbojniki, mi smo poštenjaki. Tahiju pa ne maramo več služiti, ampak hočemo priti pod prejšnjo gospodo. To je naš trden sklep.«

»In če se podre tudi nebo na nas,« je dodal Gregorič.

»Pa bodi tako,« je rekel duhovnik. »Zato sem vas tudi poklical. Toda naj se vse zgodi brez krvi. Bil sem pri gospodu banu in škofu Draškoviću v Zagrebu in sem pripovedoval, kakšne muke trpite. Bolelo ga je. Pa mi je obljubil, da bo sam pisal presvetlemu kralju in da naj vi izberete iz svojih vrst dva, ki bi šla pred cesarja. Tudi mi je rekel, da bo drugi gospod ban knez Frankopan šel na Dunaj in da bo kralju povedal vse vaše nadloge in prosil za vas, da pridete spet pod svoje stare gospodarje. Storite tako. Izberite dva, pismo na kralja pa bom jaz napisal, da bo vse čisto in jasno. Če Bog da, bo šlo tudi brez krvi.«

Gubec se je nekoliko zamislil in nato rekel: »Bog daj, da bi šlo vse brez krvi! Ko so prihajali k meni obupani ljudje in kričali: 'Koljimo, sekajmo!' sem tudi jaz govoril: potrpajte, saj vendar pravica ni umrla. Gospoda pa je brez duše. Izbrali bomo ljudi in jih poslali, da bomo videli, ali bo božja roka odgnala meglo izpred kraljevih oči. A kaj, če ne bo nič pomagalo?« je vprašal Gubec z vzdignjeno glavo.

»Potem naj se zgodi volja božja,« je odgovoril župnik.

Mesec je stal že visoko na nebu, ko se je Matija poslovil od Ilije, da bi krenil proti svoji koči. Pred slovesom mu je rekel:

»Tako bo najboljša boter! Mi sami ne pojdemo. Mi moramo ostati tukaj in paziti na ljudi, da kdo ne odpade in da ne pobesni in si ne omadežuje rok s krvjo nedolžnih ljudi. Pošljimo Matijo Bistriča od tukaj in Ivana Svrča iz Pušče.«

»Dobro,« je rekel Ilija, »samo počakajmo še nekaj dni. Jutri pojdem v Žumberk gledat, ali se je moj brat Nožina vrnil iz Turške in nam prinesel kaka poročila o Mogaiću. Saj je že dva meseca z doma. Dobro bi bilo tudi izvedeti, kaj mislijo Uskoki. Med potjo bom stopil k Stjepku Gregorijancu na Mokrice. Že trikrat mi je naročil, naj pridem k njemu.«

»Idi, idi, boter Ilija,« mu je rekel Gubec, »in mi sporoči, kako je. Poslal ti bom Pasanca, ker ni dobro, da hodim pogosto tja. Tahijeji vohuni bi kaj zavohali. Preden odideš, vsekakor reci Janji, naj se z Jurekom preseli k meni. Bo tako boljše zanjo. Saj si čul, kaj mi je Kata pravila. Prosim te tudi, pazi na ljudi, da ne bodo jemali in požigali. Mi hočemo svojo pravico, zato ne smemo delati krivic. Lahko noč!«

»Zbogom boter!« je odzdravil Ilija, Gubec pa jo je udaril naravnost proti Krapini in krenil proti Stubici.

XXV.

Silen jug se je vzdignil nad pokrajino in motal po nebu cele kopice temnomodrih oblakov. Bilo je mirno kakor v grobu in soparno, da je jemalo sapo. Oblak se je stisnil k oblaku, dokler ni bilo vse nebo prevlečeno s temnosivo zaveso. Nato so začele padati kaplje in nazadnje se je vlila ploha na zemljo. Dve celi uri je lilo kakor iz škafa, potem pa je nastopilo zlato solnce. Skozi vrata Jurkove kočje je stopila Jana. Bila je sveža kakor nekdanj, samo brez onega brezskrbnega sijaja prve mladosti, ki si ga videl nekdanj na nji.

Pred kočjo je prihajal oskrbnik s Susjeda in zapovedal:

»Jana, gospoda je ukazala, da morate jutri dekleta iz Brdovca priti okopavat turščico pri Krapini.«

»Me, dekleta?« je začudeno vprašala Jana. »Da, ker so možaki lenuhi in tvoja kočja ne more poslati moškega.«

»In jaz bom morala zapustiti slepega očeta?«

»Da, ti tudi, tak je ukaz.«

»Dobro, dobro, prišla bom!«

Oskrbnik je šel, dekleta pa je stopilo v kočjo k očetu in reklo starcu: »Oče, jutri morate k Iliji. Jaz pojdem na tlako in ne boste mogli ves dan sami ostati v koči.«

»Ti moraš na tlako? Kaj je to?« je vprašal starec, vzdignil glavo in široko odprl ugasle oči.

»Da, tako je zapovedano. Jutri bomo opravile in pojutrišnjem se preseliva k Matiji.«

Starec je sklonil glavo, kakor da se je zamislil.

»Jana, ali se je vrnil oni Nožina?«

»Ne vem, oče. Trikrat sem vprašala po Iliji, pa se še ni vrnil iz Žumberka. Ah, oče, upam leto za leto, njega pa ni. Toda pustiva rajši to,« je zavzdihnila in pritisnila roko na srce. »Moj Juro, moj Juro! Ali gledaš isto solnce, ki ga jaz gledam?«

»Toda če se Juro ne vrne?« je vprašal starec. »Ali ne bi...«

»vzela drugega?« je hitro nadaljevala Jana. »Morda Petra?« Ne, oče! Enemu sem prisegla, njegova hočem biti ali pa nobenega. In če pridejo tudi vsi nebeški angeli, ne bodo me pregovorili. Ne prodajam svojega srca.«

»Dobro, dobro,« je pritrdil starec, »pa bodi po tvojem!«

Lépo, vedro jutro je, sveže zelenje drhti pod rosnimi kapljicami, ptice švigajo veselo po zraku. Na njivi pri reki Krapini stojijo med nizkim zelenjem turščice vrste kmečkih deklet z motikami. Obleke se jim belijo, kite jim opletajo po hrbtih. Sklanjajo se in svetle motike zasajajo v črno prst. Tudi Jana je med njimi. Zasukala je rokave na krepkih rokah, dekliska prsa ji trepečejo. Lahko in okretno dviga in spušta motiko. Ženske zapojejo, polahno plava njihova pesem po ravnini in se odziva v zateglih zvokih po gričevju, toda Jana molči, Jana gleda v zemljo, kakor da je onemela. Že gre čas na poldne. Tedaj prihitita od Susjeda dva jezdeca. Ženske dvignejo glave.

»Gospod gre,« zašepčejo vse hkratu.

Da, na konju je prihajal Tahi in za njim njegov sluga Peter Bošnjak. Starčevo lice je blede, izza modrikastih vek mu žari dvoje oči, obraz mu je naguban, ustnice mu zatrepečejo včasih kakor od bolečine. Jana vzdigne glavo in opazi Petra. Vsa zardi. Spet se prime dela. Gospod Tahi jaha okoli delavk, Peter zamežikne in pokaže s prstom Jano. Tahi stisne obrvi, oči mu zažarijo in prikima.

»Ali ste čule?« se oglasi Tahi. »Danes lahko obedujete na Susjedu, saj vem, da doma nimate kruha. Pa ste si obed tudi zaslužile.«

V tem zavzvonu na Brdovcu opoldne. Dekleta izpustijo motike in se prekrižajo.

»No, zdaj pa pojdite na Susjed,« nadaljuje Tahi, »dobro ste opravile. Toda vse morate iti, jaz hočem tako.«

Jani zatrepeče srce močneje, toda tudi ona dene motiko na rame in krene s sklonjeno glavo za drugimi.

Ko je bil obed končan, je bilo treba spet na delo. Počasi je šla skupina deklet skozi grajska vrata. Tudi Jana je hotela za njimi, toda v tem trenutku stopi pred njo krepak hlapec in reče:

»Dekle, počakaj malo!«

»Proč!« reče Jana. »Ne poznam šale. Meni se mudi na delo.«

»Počakaj, pravim!« reče hlapec in seže po njej, toda dekleta odskoči z žarečim obrazom, zamahne z motiko in besno zakriči: »Vstran gnusoba, ali pa te bom z motiko!«

Toda v istem trenutku ji hlapec zbijje motiko. Peter Bošnjak pa režeč se zaklene grajska vrata.

»Pustite me, razbojniki!« zavrišči dekleta drhteč od straha.

»Ne boj se mene, golobica! se nasmehne Peter, »milostni gospod vprašuje po tebi.«

»Gospod? Lažeš! Kaj hoče gospod od mene?«

»Nekaj računov ima s teboj,« se zareži Peter in migne hlapcema.

(Dalje.)

Radio Ljubljana

od 2. do 9. maja

Nedelja, 2. maja: 8.00: Telovadba za dame in gospode (vodil bo profesor Dobovšek). 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. 8.45: Verski govor (dr. Roman Tominec). 9.00: Čas, poročila, spored. 9.15: Balalajke (plošče). 9.30: Koncert delavske godbe »Zarje«. 10.00: Otvoritev protituberkuloznega tedna (nagovor bana dr. Natlačena in župana dr. Adlešiča). 10.30: Koncert delavske godbe »Zarje«. 11.00: Pisan drobiž (plošče). 11.30: Otroška ura (vodila bo Manica Komanova). 12.00: Saksofon (plošče). 12.15: Pevski sekstet. 13.00: Čas, vreme, spored, obvestila. 13.15: Radijski orkester (po željah). 16.00: Kar želite, to dobite (plošče po željah). 17.00: Kmetijska ura: Najnevarnejše bolezni krompirja (inž. Mikuš Franc). 17.30: Originalna švicarska godba (trije bratje Malenškovi: harmonika, klarinet, trobenta). 18.45: Fox na fox (plošče). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Šmarnice (prenos iz cerkve sv. Cirila in metoda). 20.15: Slovenska Marijina božja pota: Legenda o Sv. Gori pri Gorici (zvočna slika, napisal Niko Kuret; izvajali bodo člani radijske igralske družine; vodil bo g. Ivan Pengov). 20.45: Koncert (sodelovala bosta Julij Betetto in radijski orkester). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Lahka glasba (radijski orkester).

Ponedeljek, 3. maja: 12.00: Vsakemu nekaj (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Debussy: Morje, simfonična pesnitev (plošče). 14.00: Vreme, borza. 18.00: Zdravniška ura (dr. Ivan Matko). 18.20: Donski kozaki pojo (plošče). 18.30: Slovenska narodna pesem (Fran Marolt). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Predavanje Protituberkulozne lige. 20.00: Rezervirano za prenos. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Onerefna glasba (radijski orkester).

Torek, 4. maja: 11.00: Šolska ura: Z našimi splavarji do Beograda (Oskar Hudales). 12.00: Sprehod po Balkanu (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Radijski orkester. 14.00: Vreme, borza. 18.00: Citraški sekstet »Vesna«. 18.40: Porečje Sore (profesor Franc Planina). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zabavni zvočni tednik. 20.00: Koncert (sodelovala bosta Zlata Gjungjenčeva — samospjevi in prof. Pavel Rančigaj — orgle). 21.15: Koncert radijskega orkestra. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Iz Offenbachovih del (radijski orkester).

Sreda, 5. maja: 12.00: Simfonijski orkestralni koncert (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). 14.00: Vreme, borza. 18.00: Mladinska ura: Ob 100-letnici Morseevega brzojava (profesor Adlešič). 18.20: Naredimo si model letala (Janko Colnar). 18.40: Problem naših nameščencev (Rudolf Smersu). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Predavanje Protituberkulozne lige. 20.00: Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani (v I. odmoru glasbeno predavanje — Ukmar v II. odmoru čas, vreme, poročila, spored).

Četrtek, 6. maja: 9.00: Čas, poročila, spored. 9.15: Vesel pozdrav! (plošče). 9.45: Verski govor (dr. Ciril Potočnik). 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz cerkve sv. Nikolaja v Ljubljani. 11.00: Kmečka godba, kmečki ples (plošče). 11.30: Otroški nastop (Slavica Vencajzova). 12.00: Ura lahke glasbe: Slovenski šramel. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah). 17.00: Kmetijska ura: Presajanje povrtnine (Josip Štrekelj). 17.30: Za zabavo in kratek čas — skrbijo brata Golob (dueti harmonik). Jožek in Ježek (pesmice) in plošče. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30:

Nacionalna ura. 19.50: Šmarnice (prenos iz cerkve sv. Cirila in Metoda). 20.15: Slovenske Marijine božje poti II.: Legenda o Višarjah (igra za radio; napisal Niko Kuret; izvajajo člani radijske igralske družine). 20.45: Koncert pevskega društva Krakovo-Trnovo. 21.30: Jugoslovenska glasba (radijski orkester). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Johanna Straussa zvoki (radijski orkester).

Petek, 7. maja: 11.00: Šolska ura: Kaj lahko stori šolski otrok v borbi proti jetiki (dr. Franta Mis). 12.00: Zvoki iz naših krajev (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Valček na valček (radijski orkester). 14.00: Vreme, borza. 18.00: Delavska družina (Kristina Hafnerjeva). 18.20: Pablo Casals igra violončelo (plošče). 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Predavanje Protituberkulozne lige. 20.00: V. koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta. 20.50: Zvezde in zvezdniki (plošče). 21.10: Francoske opere (radijski orkester). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 8. maja: 12.00: Druga za drugo plošče hitijo. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Druga za drugo plošče hitijo. 14.00: Vreme. 18.00: Veselimo se pomladi (igral bo radijski orkester). 18.40: O varovanju in reševanju na ledenikih (Janez Kveder). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Pregled sporeda. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). 20.30: Janeza Vidmarja prečudne sanje (zvočna igra; napisal Vodopivec; izvajali bodo člani radijske igralske družine). 21.20: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Vesela glasba (radijski orkester).

Za smeh in kratek čas

VZROK

Nekega slavnega slikarja so vprašali: »Kako to, mojster, da imajo vsi angeli na vaših slikah črne lase?«

»To je preprosto«, je rekel, »moja žena je svetlolaska.«

ZALJUBLJENCA MED SEBOJ

Vera: »Danes ti pa že moram povedati dragec, da sem siromašno dekle.«

Dušan: »Križ božji, le kako si se mogla tako dolgo iztrati z mojimi najsvetljajšimi čustvi!«

IZGOVOR

Abstinent: sedi v krčmi, a pred seboj ima liter vina, katerega že precej manjka. K nemu stopi prijatelj: »Ti si se vendar zapisal k abstinentom in zdaj vidim pred teboj vino?«

Abstinent: »Glej, glej, naročil sem si limonado in ta zviti krčmar me je prekonil.«

V SOLI

Katehet: »Kdo je bila Mojzesova mati?«
Vse molči. Naenkrat vzdigne mali Mihec roko.

Katehet: »No, že spet ve najmanjši med vami največ. Mihec, povej nam torej, kdo je bila Mojzesova mati.«

Mihec: »Hči kralja Faraona.«
Katehet: »Tokrat pa nisi pogodil, Mihec. Hči kralja Faraona je Mojzesa samo našla v vodi.«

Mihec: »To je samo tako rekla!«

MEŠETARSKA

V hišo konjskega mešetarja je udarila strela in nekdo je mešetarju dejal, da je to božja kazen za številne krive prisege pri konjskih kupčijah.

Ko se je nekoč pozneje mešetar spet odpravil na konjski sejem, je rekel svoji ženi:

»Ponudi mi, preden odidem, tisoč dinarjev za mrho, zakaj na sejmu bom moral priseči, da mi je nekdo ponujal že toliko — saj čutiš, da je danes soparno in bo morda nevihta.«

ZBEŽALA JE

Starejša samica: »Sinoči sem šla okoli 22. ure po ulici. Kar naenkrat sem zagledala v bližini nekega moškega. Ti ne veš, kako sem bežala!«

Prijateljica: »Pa si ga ujela?«

KDO BI SI MISLIL

Sodnik: »Zakaj pa niste kričali na pomoč, ko se je lopov vtihotopil v vaše stanovanje?«

Zasebnica: »Kdo si je pa mislil, da je prišel krast!«

Podaljšaj si življenje

Življenje moremo podaljšati, bolečine preprečiti, bolezni ozdraviti, slabosti ojačiti, nestalne moremo učvrstiti in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenost živcev, potrlost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te z novim upanjem; ta pot pa je opisana v razpravi, ki je že more ki jo zahteva, dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je raztolmačeno, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabiljenost spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih boleznih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki Vam bo bo nudila mnogo prijetnih ur.

Poštno zbirališče:

Ernest Pasternack, Berlin SO,
Michaelkirchplatz 13, Abt. 88.

Mali oglosi

NOVI VZORCI

za ročna dela v predtiskariji Čita Nifergal, Maribor, Koroška c. 1.

HRANILNE KNJIŽICE

prodane ali kupite zelo ugodno potom moje oblastveno dovoljene pisarne. Takojsnja gotovina. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledal. ul. 12. Telef. 38-10.

ČEDNA HIŠICA

s kuhinjo, 2 sobama in primernim lokalom za obrtnika ali po malenkostni preureditvi s 4 sobami, za upokojenca z lepim vrtom in malim sadovnjakom na prometnem kraju blizu župne cerkve na prodaj. Plačilo eventualno do 3/4 s knjižico Ljudske posojilnice, Celje. Poizve se pri Spindlerju, pismonoša, Vojniki.

POSOJILA NA VKNJIŽBO,

poroke, trgovcem na menice, lombard, državnim in mestnim uradnikom na plačilo, z dolgoročnim varčevanjem, brez obresti, kmetom za odplačevanje dolgov, dobite lahko takoj. Informacije daje s prednakazilom 10 Din v znamkah: Jugotok, Zagreb, Ilica 31.

Naš ponos

Zavrgli smo stare stroje, a s pomočjo novih, najmodernejših izdelujemo tako obutev, da moremo, bodisi v kvaliteti ali v izdelavi tekmovali z ameriškimi proizvodi.

Naše trgovine so založene z novo vrsto moških polčevljev — original GOODYEAR, h katerim je priloženo kopito, nova LORD krema, flanelasta krpa za čiščenje in vezalke. To vse dobite za ceno

DIN 199.—

Obiščite našo prodajalno in pomerite si naše zadnje modele!

Neutrudljivo delamo na tem, da izpopolnjujemo našo proizvodnjo in tako moremo zadovoljiti najboljšega gospoda z najfinejšim okusom.

Rata

ISČEMO

po vsej Jugoslaviji (istotako tudi po vaseh osebe, ki bi v krajih svojih bivališč in v svojih nekoliko večjih delokrogih morebiti s pridržanjem dosedanjih poklicev hotele voditi podružnice, iz katerih bi se odpremljalo. Sedež in poklic je postranska stvar! Ni treba kavcije! Lokal nepotreben! Ni treba nikakih težavnih potov! Posli zelo lahki! V glavnem skladišče blaga! Zanimanci, ki se javijo, bodo delovali po navodilih direktcije! Dober trajen zaslužek! Dopisovanje tudi v slovenskem jeziku! Ponudbe z natančnimi naslovi je poslati na: Hupo, Klagenfurt, Avstrija.

JABOLČNIK

ali hruškovec, izvrsten, naredite, ne da rabite naravni sadjevec, le iz snovi Jablus. S povzajem stane za 50 litrov 35.50, 75 litrov 49.50, 100 litrov 64, 150 litrov 89.50 Din. Stotine pohvalnih pisem. — Glavno zastopstvo Franc Renier, Podčetrtek.

AL. PLANINSEK — LJUBLJANA

Beethovnova ulica 14/1, telefon 35-10 — izposluje nakup in prodajo hranilnih knjižic vseh denarnih zavodov takoj v gotovini najbolje. Informacije daje brezplačno.

RESTAVRACIJA Z MESNICO,

trgovino, potrebnimi zgradbami in inventarjem se prodaja iz proste roke zaradi bolezni v medmurskih Toplicah pri Sv. Martinu na Muri. Zraven pripadajo trije orali parka in vrta. Natančnejše se izve pisмено ali ustno pri lastniku Cvetku Ignacu ali pa pri posredniku Podgorelcu Martinu, trgovcu v Strigovi. Poslužite se ugodne priložnosti!

ČATEŠKE TOPLICE

pošta Brežice, želez. postaja Brežice in Dobova, najbolj vroči 55° C radioaktivni vrelec v Dravski banovini. — Sezona od 1. maja do 30. septembra. — V pred in posezoni znatni popusti, zahtevajte prospekte. — Z neprekosljivim uspehom se zdravijo bolezni, visoki krvni pritisk, revmatizem, vnetje, protin, išias, nevrastično trganje, kronični katarji, ženske bolezni i. t. d.

HERAKLIT

je najboljšje gradivo za hleve, svinjake, kokošnjake. Dobi se pri

MATERIAL

trg. dr. z o. z.

LJUBLJANA, Tyrševa 36/d

TRENSKOTI — VETERNI SUKNJICI

Novosti

LEPE VZORCE ZA PUMPARICE,
SPORTNE OBLEKE NUDI CENENO

PRESKER

SV. PETRA CESTA 14

ŽENITE SE SREČNO IN BOGATO,

samo potom našega zavoda, ki ima največjo izbiro raznih ženitnih kandidat z doto do 2.000.000 Din, ter resnih hišnih posestnikov, veleposestnikov, advokatov, profesorjev, inženjerjev, ekonomov, kmečkih fantov, železničarjev, žandarjev, stražarjev in vseh vrst uradnikov iz vse države, ki se želijo takoj oženiti. Informacije dajemo s prednakazilom 10 Din v poštinih znamkah; Jugotok, Zagreb, Ilica 31.

NOVOST! SAMO DIN 49'50

št. 62.300 Anker-ura
Pravi švicar. stroj.
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okvir
8 letna garancija

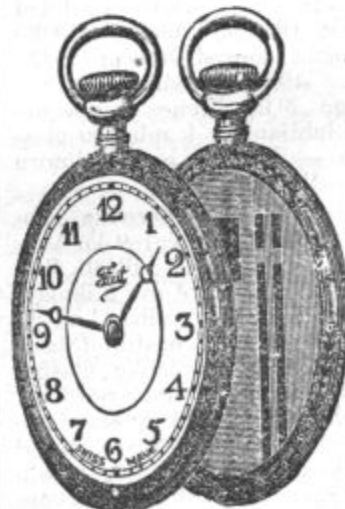
Din 49.50

št. 62.301 ista a
osvetljeni kazalci
in številčnice

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik. Mi
ga vam pošlje za-
astonj in poštne
prosto

H. SUTNER

Ljubljana 6

Lastna protokulirana
tovarna ur v Švic.